

Părintele Arsenie Papacioc

TESTAMENT

Cuvinte de folos

© Pentru prezenta ediție, Editura Areopag

Editura Meditații: ISBN 978-606-92034-6-0

Editura Areopag: ISBN 978-606-92822-8-1

Părintele Arsenie Papacioc

TESTAMENT

Cuvinte de folos

Carte apărută cu binecuvântarea
Înalt Preasfințitului Arhiepiscop Justinian Chira
al Episcopiei Maramureșului
și Sătmărilor

Editura Areopag
Editura Meditații
2012

Nota editorului

Cartea de față conține mai multe interviuri cu părintele Arsenie Papacioc. Mare parte dintre ele pot fi urmărite – în format video sau audio –, pe site-ul www.editura.areopag.ro.

Tema principală este mărturisirea credinței ortodoxe. Titlul volumului, *Testament*, a pornit chiar de la titlul unuia dintre interviuri, luat cu mai mult de trei ani înainte de trecerea părintelui la Domnul (*Din testamentul părintelui Arsenie Papacioc – „Moartea nu înseamnă moarte”*)

S-a respectat oralitatea stilului părintelui. Ideile care se repetă au fost lăsate ca atare tocmai pentru că arată o preocupare deosebită a părintelui față de subiectele abordate.

Întrebările sau pozițiile celor care au venit să ceară cuvânt de folos sunt trecute cu italice, iar răspunsurile părintelui Arsenie cu corp de literă normal.

„Nu e nimic mai frumos decât să fii ortodox”

(întâlnirea părintelui Arsenie Papacioc
cu părintele profesor Gheorghe Metallinos
și profesorul Dimitrie Țelenghidis)¹

---

¹ Părintele Gheorghe Metallinos și profesorul Țelenghidis sunt doi dintre cei mai cunoscuți apologeți din Grecia contemporană, fiind foarte apreciați în mediul academic. Traducerea intervențiilor din limba greacă a fost făcută de Ion Marian Croitoru, în dimineața zilei de 1 iunie 2010. Înregistrarea a fost făcută de părintele Matei Vulcănescu, din Veria (Grecia). Culegerea textului a fost făcută de către cei doi, prin iconomie divină, chiar în prima parte a zilei de 19 iulie 2011, când părintele Arsenie trecea la Domnul.

– M-am orientat după cuvântul arhiepiscopului Greciei în legătură cu noile pașapoarte. Miroase a 666. Și atâta. Acum să ne vedem de mântuire. Eu sunt cercetat de multă lume și așteptam și vizita grecilor...

D. T.: – Cum vedeți situația în mod general a lumii, în această perioadă a tehnologiei, care stabilește etape în direcția lui antihrist?

– Faptul că sunt descoperiți de către noi nu e nicio primejdie. Și asta vrea dușmanul, să stea ascuns. Iar noi, creștinii, să ne purtăm în așa fel încât să ne lovească satana unde vrem noi, și nu unde vrea el.

D. T.: – Foarte bine spus. Și unde ar fi locul în care să ne lovească satana?

– Și vă spun și lucrul acesta. Ce ne-am face dacă nu ar fi și drac? Teologia nu se învață la școală, ci pe front.

Părintele Gheorghe Metallinos, punând mâna pe epitrahilul părintelui Arsenie: – Aceasta este Teologia...

– Acesta întărește Teologia...

Pr. G. M.: – Dar centrul este acesta... Taina...

– E o primejdie foarte mare să mergi pe un drum necunoscut. Nu este permis să nu știi de tine în orice clipă în care trăiești și pe orice drum mergi. Tu mergi cu toată tradiția trecutului, cu toată frumusețea luptei prezentului și cu liniștea sufletească că și viitorul este de partea ta, dar cu condiția ca și tu să fii de partea viitorului, și de aici acest du-te-vino... Încă o dată, bine ați venit!

Pr. G. M.: – Suntem plini de recunoștință...

– Noi, oamenii de pe pământ, am dat-o pe Maica Domnului și a fost cerul mulțumit. Și Maica Domnului, la fel. Nimic fără Dumnezeu și nimic fără mijlocirea Maicii Domnului. Oriunde ai fi, grece, nu ești singur.

Pr. G. M.: – Acest lucru îl vom spune și noi pentru frații români.

– Frumusețea e în război, nu în vorbe de laudă.

Pr. G. M.: – Fiindcă vorbiți despre război, părinte, aș dori să întreb, și cred că întrebarea este pentru toți, cum vedeți în acest moment problema ecumenismului?

– Sunt cu toate forțele împotriva. Cu o moarte toți suntem datori, dar una e să mori ortodox și alta e să mori ecumenist vândut. Ferească Dumnezeu! Și pe crucea mea doresc să se scrie *ortodox*. Nu avem timp să mai discutăm. Scoatem sabia. Dacă nu se înțeleptesc prin cele ce le spunem, scoatem sabia și îi anunțăm că e ascuțită. Nu vrem să schimbăm nici măcar o virgulă din Ortodoxie. Hristos a fost și este ortodox.

Pr. G. M.: – Bine ați spus. Primul ortodox a fost Hristos.

– Să nu fi îndrăznit să intrați la mine cu ceva rezerve în ceea ce privește Ortodoxia.

Părintele Gheorghe Metallinos, D. T.: – Nicio rezervă.

– Am toată convingerea că Dumnezeu nu v-ar ierta! Mai ales că eu am mare evlavie la

greci. Am dat exemplu la toată lumea cu care am vorbit, sârbi, ruși..., Ortodoxia grecilor. Dar centrul e în fiecare dintre noi. Reprezentăm Adevărul! Ce este Adevărul, este întrebat Hristos? Și a fost, să zic așa, silit să spună: *Eu sunt Calea, Adevărul și Viața*. Dacă nu e cale, nu e mergere, dacă nu e adevăr, nu e cunoaștere, dacă nu este viață, nu este viețuire. El e totul. Ce mai vreți?

D. T.: – Când conducerea Bisericii noastre, astăzi ...

– Ortodoxia se apără cu sabia la momentul acesta istoric.

D. T.: – Ce înțelegeți exact prin exemplul sabiei ascuțite?

– Nu dăm voie la atitudini de felul „am să văd”, „vom vedea ce va fi...”

D. T.: – Să înțelegem prin sabie ruperea de Ortodoxie?

– Nu e nimic mai frumos decât să fii ortodox. Aceasta înseamnă sabia ascuțită. Nu cruțăm nimic. Trăiască Ortodoxia! Ce mai vreți, grecilor?

D. Ț.: – Astăzi, Ortodoxia, în totalitatea ei, se arată cu o conducere de ecumeniști sau având o atitudine ecumenistă. Care este așadar poziția noastră, a credincioșilor, în fața unei conduceri care nu-L urmează pe Hristos în cele mai importante dogme?

– Dacă nu se tem de sabia noastră în teacă, o scoatem din teacă. Și, dacă nici atunci nu se tem de noi, începem să tăiem capetele.

Pr. G. M.: – Adică duhovnicește...

D. Ț.: – Deci niciun compromis.

– Mântuitorul a răbdat cât a răbdat, dar când a văzut, până la urmă, că e atâta îndărătnicie, a scos biciul.

D. Ț.: – În cazul precedent, totuși, deoarece aceasta este conducerea, și Biserica noastră este condusă sinodal, va trebui ca tot sinodal să fie rezolvată problema? Și cum poate să fie rezolvată problema, din moment ce episcopii înșiși sunt ecumeniști? Întrebarea este: noi, ca credincioși, nu putem să devenim, așa, rebeli, într-un anumit mod și să tăiem noi capetele, deoarece tăierea capului înseamnă alungarea

lor din Biserică. Această alungare, adică, o va prelua poporul? În ce mod, din moment ce episcopii țin Sinodul, adică instituția?

– Dragă, sabia are teacă. O bagi în teacă, când nu este luptă, dar, când e război, atunci o scoți din teacă... Dragă, dacă suntem ortodocși, suntem ortodocși în fața tuturor problemelor vieții. Întrebarea aceasta seamănă cu o altă întrebare, și anume de ce a trădat Iuda? Încă Dumnezeu i-a dat liber dracului să mai răsuflă, ca să te lupți cu un adversar înarmat, nu cu unul neînarmat.

Pr. G. M.: – Doar o frază, ca să completez, pentru că mi s-a dat pretext. Avem pe cei mai mulți ierarhi, nu toți, dar pe cei mai mulți, ca fiind ecumeniști. Trebuie ca noi să plecăm sau, rămânând în interior, în această Biserică, să spunem nu, să fim contrari „adevărului” lor?

– În momentul ăsta istoric, pune-te tu la punct și atunci devii un punct de reper. Aici nu este un sinod, ci s-au întâlnit niște frați ai Ortodoxiei. Ce frumusețe ar avea raiul, dacă nu ar fi fost dracul cu iadul? Nu-i stă bine unui creștin să nu poarte și numele de luptător cu sabia

scoasă. Vă surprinde faptul că eu vă vorbesc despre sabie, pentru că sunteți acoperiți cu o tradiție grozav de frumoasă, dar noi luptăm să păstrăm Ortodoxia și adevărul lui Hristos cu forțe proprii, nu cu tradiții. Poporul român este foarte tradiționalist și sunt foarte bucuroși de lucrul acesta, dar trebuie și propovăduire, și atunci apelăm pe la greci. Dacă grecii ne vând și nu sunt prezenți, la întrebarea unui naiv, ca românul, îl bagă românul și pe grec la adversari. Un cioban nu are altă misiune decât să păzească oile și, pentru oaia care rătăcește, își lasă turma și se duce după acea oaie, asta înseamnă să fii prezent. Nu mulțumirea că m-am culcat ortodox, am visat ortodox și m-am sculat ortodox. Nu-i destul acest lucru. Asta înseamnă să fii prezent. Și mai ales să păstrăm unitatea. Și unitatea... că numai adevărul vostru, al grecilor, și al românilor poate să apere cu orice chip mântuirea și fericirea veșnică. Să facem orice să nu rupem unitatea dintre noi, dintre ortodocși, să știm să trecem și peste anumite greșeli, doar, doar, și-or da seama frații noștri că au greșit. În Biserica Ortodoxă, în Hristos adică, nici cât de mică [să fie] greșeala, nu este un lucru mic. Nu este lucru

mic în viață răul cel mai mic. Asta e o mare greșeală, să treci cu vederea puricele care este în spinarea ta. Pentru că nu este un lucru mic în viață un purice în spatele tău. Să fim liberi, pentru că dragostea numai în libertate se desăvârșește. Nu e vinovat Dumnezeu că sunt greșeli în lume... Cine-L putea vădi de vreun păcat pe El? Că spunea cineva că dracul, ca creatură, este imperfect creat de Dumnezeu... Nu este adevărat! În creația divină, Dumnezeu a făcut [totul – *n.n.*] desăvârșit, a creat desăvârșit, a creat și o nuanță de libertate... Să poți crea liber, cu libertatea ta... L-a lăsat [pe om] să mă critice... Aș îndrăzni să spun că niciun mare propovăduitor, nici Apostolii nu au contribuit la mântuirea lumii cât au contribuit războaiele ortodocșilor cu toți. În luptă se desăvârșește eroul. Fii liniștit... Multe rele se fac cu arhieriei aceștia ecumeniști, dar tu trebuie să fii un factor luminos, omul cerului, cu orice chip. Lumea care trebuie pusă la punct nu e lumea din afară, ci lumea din tine. Pune-te tu la punct! Să fii un moment de odihnă pentru divinitate! Spunea cineva, o persoană istorică, el era foarte voinic: „Eu, când sunt singur, suntem mulți.” Să fii pus la punct și cerul are punct de

odihnă cu tine! Are Dumnezeu grijă. O singură bombonică, când o iei, îți îndulcește gura amară. Nu există un somn mai liniștitor decât atunci când ești, din punct de vedere al trăirii, pe linia Mântuitorului, adică a Ortodoxiei. La o conferință am fost întrebat, era noapte, la Casa de Cultură, ce melodie îți place. Și m-am temut de întrebarea asta, pentru că eu nu cunosc melodii. Dar Dumnezeu nu m-a lăsat. Și am spus: *Bătaia clopotelor*, care pe latinește înseamnă *vivos voco, mortuos plango, fulgura frango*, adică *cheamă viii, plânge morții și alungă norii*. Sunt foarte sigur că la moarte toți se vor căi că au pierdut timpul. Moartea nu vine să-i faci o cafea. Se pune marea întrebare, ce urmează? Atunci e toată lumea teologă și se va grăbi să facă ce mai poate. Totul e să pleci la timp, și asta-i viața.

Pr. G. M.: – Slavă Domnului! Cel puțin așa cum mă simt eu, renaștere. Avem și în Grecia buni duhovnici...

– Mă bucur sincer...

Pr. G. M.: – Duhovnicul meu este starețul mănăstirii Sfântul Pavel din Sfântul Munte, părintele Partenie... Eu am rămas entuziasmat

duhovnicește, pentru că atât părinții duhovnici din Grecia, cât și părinții duhovnici din România, trăiesc aceeași unitate în Hristos. Și, de aceea, am primit un sprijin de la preacuvioșia voastră, părinte Arsenie, foarte mare.

– Eu sunt foarte bucuros pentru cinstea pe care ați făcut-o inimii mele și chiliei mele; rămâne un singur lucru: să fim adevărați!

D. T.: – Mulțumim foarte mult pentru timpul, efortul și iubirea preacuvioșiei voastre!

– Nu vreau să se spună aceste mulțumiri și aceste cuvinte frumoase pentru că așa se obișnuiește. Noi suntem adevărați. Nu este timp să prelungim vorba. Judecata de apoi vine cu o singură lege indiscutabilă: Nu mai poți minți. Și nu te-ai îmbătat în viața ta, pentru că ai fost prudent la numărul paharelor, dar ai încurajat cofele de vin din băutura altora [și ți-a] lipsit curajul de a spune în fața cârciumii: La foc cu voi! Era un oarecare stăpânitor și ajunsese dușmanul până la zidul cetății unde era el..., îi cucerise țara. Și acest om nu mai avea nicio altă ieșire..., dar a făcut o mare jertfă în fața lor. Și le-a spus: „Dușmanilor nesătui, este fiul meu lângă mine.

Îl înjunghii în fața voastră, ca să știți cu cine luptați. Deci nici pe voi nu vă voi cruța, dacă pe fiul meu nu l-am cruțat!” La judecată ne va întreba Dumnezeu: „Ce ați făcut cu Fiul Meu?” Care este răspunsul? Ce poți să spui? Da, ne va întreba: „Ce ați făcut, oamenilor, cu Fiul Meu?” E îndreptățit. Și zice Fiul: „Câte lucruri v-am învățat Eu pe voi bune, pentru care Mă răstigniți?” „Omule nesătul – și se înțelege și grecele, și românule –, – ce ați făcut cu Fiul Meu, de ce nu ați iubit?” Sigur, pentru că am urât! Vreau să vă spun că am 96 de ani...

Pr. G. M., D. T.: – La mulți ani!

– Nu am ajuns la ultimul cuvânt. Ultimul cuvânt este o rugăciune...

*(Și toți primesc binecuvântarea
părintelui Arsenie,
care rostește și o rugăciune.)*

*Din testamentul părintelui
Arsenie Papacioc:*

**„Moartea
nu înseamnă moarte”**

(interviu realizat de Danion Vasile)¹

---

¹ Interviuul poate fi vizionat la <http://www.ortodoxtv.com/filmevideo/pr.arseniemarturisireaadevarului.php>. Interviuul a fost realizat cu sprijinul lui Iulian Liță, ucenic apropiat al părintelui Arsenie Papacioc, cel care a realizat interviurile din volumul *Singur Ortodoxia...*

– *În ziua de astăzi, se spune că e bine să facem pace unii cu alții, să fie înțelegere între confesiuni, înțelegere între religii. Că Dumnezeu primește rugăciunile oamenilor, indiferent de religia în care se află.*

– Asta o spun oamenii, că Dumnezeu vrea pace. Vrea pace mai mult decât oricine, dar nu cu dracul! Ce întâlnire are adevărul cu neadevărul? Pentru care motiv, după 1054 de ani, s-au despărțit? Și acuma vor să ne împăcăm?! Mai mult decât ei, vrem noi pace – dar în adevăr! Îi primim cu toată plăcerea.

Eram în preajma hramului. Și a sosit un preot din Paris, probabil cu gândul să slujească a doua zi, că era Sfânta Maria. Era și P.S. Serafim, în casa arhierescă. Și a venit acolo acest părinte, și s-a prezentat când a intrat – că era camera plină cu musafiri, vreo treizeci de persoane distinse din Constanța. Eram la o gustare, că a doua zi era hramul, obiceiul locului.

Și ăla s-a prezentat, până a ajuns la mine și la P.S. Serafim. Și: „Arsenie! Arsenie! Arsenie!...” Făcea teatrul ăsta. Zic: „Nu-mi place deloc.” Ce să spună el Apusului din partea părintelui Arsenie? Să vină la Răsărit, fără pretenții și smeriți. „Păi, [ei – *n.n.*] zic că au dreptate.” Dreptate și dracu’ zice că are. Țasta nu e un argument. În sfârșit, nu mă lăsa deloc.

– *Era catolic?*

– Era ortodox, dragă, venea de la Paris, voia să slujească a doua zi la noi... A venit un catolic să slujească și nu i-am dat voie. Și i-am spus multe lucruri, și i-am spus și lucrul acesta: „Napoleon a omorât un demnitar. Și i-a spus cineva: «Sire, pe lângă marele păcat pe care l-ați făcut că l-ați omorât, ați făcut și o nedreptate.»” Aia era mai important decât moartea unui om. Și așa este! Nu putem să susținem un adevăr după cum vrem noi. Biserica Ortodoxă n-a făcut nicio greșală în manifestarea ei mistică, ca să zică acum: „Hai să ne împăcăm!” N-a făcut nicio greșală. Să vedem de unde au plecat ei, primii, chiar cu cafea, dacă vor. Dar nu vor! Și acum să punem o întrebare: „Dacă vii

să ne împăcăm, renunți la *Filioque*? Renunți la primatul papal? Renunți la indulgențe? Renunți la imaculata concepție?” Nu renunți la nimic. Vizibil, vor să pună mâna... Dar, ceea ce este important... Dacă ai ochi de văzut, vezi că îi roade ceva. Îi roade dorința de hegemonie, ori un vierme care nu-i lasă în pace – pentru că nu sunt în adevăr. Pentru că nu putem trece cu vederea. Dumnezeu nu vede toate aceste lucruri? Nu le suportă cu multă plăcere. Adevărul este singurul care odihnește. Dacă nu ești în adevăr, nu ești în Dumnezeu. Și e numai unul adevărul. Eu sunt Adevărul și Viața. Ce putem ciunti din adevăr? Nu ciuntim nimic. E vorba de credință, dragii mei, nu-i vorba de păcate de moarte, capitale și nu mai știu cum. E vorba de cele mai grozave păcate. Pentru că au fost anatemizați. Patriarhii Sinoadelor Ecumenice pe Nestorie l-au anatemizat, și anatemizat a rămas. Pur și simplu nu a mai convenit, la 1054, ca acel Humbert să ne pună anatema pe sfânta masă. Și demonstrativ, și îndrăzneț! Măcar că Roma era *primus inter pares* la sinoade, *primul între egali* adică. Dar atâta era, mai mult nu poți. Și, în sfârșit, s-au dat de gol catolicii prin mărturisirea

papei, prin care a fost declarată [Biserica Catolică drept – *n.n.*] singura Biserică. De ce mai rezistăm atâta timp? Mă rog, mă rog! Dar noi cine suntem? Și cu cine vreți să vă împăcați, dacă voi sunteți singurii, singura Biserică? Și suntem obligați să stăm dreți la astfel de afirmații și astfel de dorințe bolnave?

– *Dar ce trebuie să facem?*

– Murim! Pentru adevăr, asta facem. Nu se pune problema: apărăm adevărul, orice ar fi. Dacă e moarte, e sfințenie, dacă nu e moarte, e lașitate.

– *Și cum scăpăm de frica de moarte?*

– Dragă, viață înseamnă moarte continuă. Uite, a venit, îl înfruntăm. Mă culc liniștit, și asta nu e lucru puțin – ca un creștin să doarmă liniștit în privința adevărului. Și noi suntem cei care trebuie să mărturisim adevărul. A anatemitizat Biserica lumea de pe stradă? Nu, ci pe cei care au susținut un punct de vedere greșit. Pe Nestorie și pe ceilalți, nu-i luăm pe toți. Pentru că cuvântul ăsta [Filioque – *n.n.*], cu Sfântul Duh, că vine de la Fiul, s-a discutat în toate sinoa-

dele, și niciunul n-a acceptat. Sfântul Vasile cel Mare a fost foarte activ în răspunsurile astea... Ca și cum Duhul Sfânt ar fi nepotul lui Dumnezeu, știi, că e tata, e fiul și e și nepotul acuma. E de o ființă Tatăl cu Fiul, cu Sfântul Duh. În trei chipuri, în trei fețe, în trei persoane. Sigur că lumea care crede într-un Dumnezeu o să întrebe: „Cum sunt trei?” Ei, Sfântul Spiridon – care e [prăznuit – *n.n.*] chiar astăzi – a dovedit [adevărul prin minunea – *n.n.*] cu cărămida. Acest grozav Spiridon n-a făcut niciun fel de teologie, n-a făcut. Teolog e cine susține adevărul. Ce teologie ceri? Avem teologi: Sfântul Ioan Evanghelistul, Grigorie de Nazianz și Ioan cel Nou [care a teologhisit apărând adevărul în fața musulmanilor – *n.n.*]. Vrei să faci pe teologul? Ce teologie? Adevărul poate să-l apere oricine ar fi creștin.

– Dar mai sunt astăzi oameni simpli, cum a fost Sfântul Spiridon? Înainte de a deveni episcop, el avea grijă de oi, de animale. Mai sunt oameni simpli astăzi, care au curăția credinței lui?

– Fără discuție. E liber fiecare să apere adevărul. Teologia rânduiește lucrurile, dar nu e

singura care are cuvânt. Toți Sfinții Părinți, de la Sinoadele Ecumenice... Sfântul Atanasie era mai teolog, și era diacon. Și avea libertatea să apere adevărul, chiar dacă nu era arhiepiscop. Că la sinoade se alegeau, veneau arhiepiscopii. Dar adevărul îl poate apăra oricine. Că, acolo unde e adevărul, e Biserica. Nu unde e mulțime, unde e gălăgie, unde e „hai, dom'le, să ne-mpăcăm!”. Repet: „Biserica Ortodoxă n-a făcut nicio greșală în manifestarea ei mistică, ca să zică: Să ne-mpăcăm acum, hai! Am greșit și eu, și tu...”

– *Așa pun mulți problema: au greșit catolicii, am greșit și noi, hai să cădem la pace!*

– Adică, să-mpărțim pomana, știi? Să-mpărțim colacii. Nu-i așa, poziția demnă. Și, acum, i-aș întreba chiar pe ei, să spună ei, teologi, și papi, și ce sunt: „Unde e adevărul?” Dar hai să ne-mpăcăm, nu? La un pahar de bere... Sunt foarte siguri că mai dă un rând, nu?

– *Dar ne acuză că suntem tradiționaliști, că suntem fanatici.*

– Este o poziție revoltătoare chiar. Așa. A început să miroasă greu, și ei singuri nu mai pot să suporte propriul lor miros. Dragii mei, vreți

să fiți fericiți? Muriți pentru adevăr! Pentru că nu se poate chiar așa... Eu, când eram în închisoare, m-a chemat un colonel, cu santinele, cu puști, și mă duceau la el – la Aiud era. Eu eram lângă Aiud, acolo. Și m-a întrebat, să-i spun dacă există Dumnezeu. Și i-am spus: „Domnule colonel, asta e o întrebare de școală primară. Și nu mărturisesc ochii mei și ochii dumneavoastră? Mărturisesc că există! Inima, sentimentele, comparația între valori, între culori, între... Dar, dumneavoastră, ce motiv aveți de spuneți că nu există?” Dar pentru asta trebuia un mare curaj, că acolo erai otreapă, nu erai... Zice: „Păi ce, războiul din Rusia, care s-a dat în numele crucii...” „Ce, în numele crucii? Nebunul ăla de Hitler voia să cucerească lumea! Ce, în numele crucii?” Și el a fost biruit, și-am spus: „Și de ce nu credeți?” Și mi-a spus așa – și-a dat seama că era înfrânt: „Și acuma, care e ultimul cuvânt?” „Sunt gata să mor pentru tot ce spun! Dumneavoastră încercați să muriți pentru ce spuneți?” „Luați-l de aici!” – asta a fost ieșirea tiranului: „Luați-l de aici!” Eu am fost bucuros că nu m-a împușcat pe loc, știi? Că asta era situația la Aiud. Asta era una dintre marile probleme care te frământau: nu erai sigur că trăiești până mâine.

Mărturiseam prin morse, prin perete, și le spuneam: „Dacă muriți până mâine, e valabilă dezlegarea mea.” Le dădeam dezlegarea prin perete, așa. „Dar dacă nu muriți și dați de un preot, mărturisiți-vă păcatele...” – că nu era cu mâna pe cap [dezlegarea], nu era... Înțelegeți? Starea de spirit... Vreau să spun, în ce stare de spirit trăiam. Asta era. Așa că moartea era foarte binevenită. Și acum, la fel. Apărea adevărul. Moartea nu înseamnă moarte, dragii mei. Ai trecut de la moarte la viață. Dar, cel puțin, lucrurile se văd, pentru că ai apărât adevărul. Ce ziceți? Vorbim de conștiința noastră, nu vorbim numai-decât despre adevăruri istorice. Dar lumea nu stă de vorbă cu conștiința proprie. Hai să vedem de adevăr. Ce-au hotărât Sfinții Părinți? Ce caută *Filioque* ăsta, când s-a hotărât la două sinoade – în primul și al doilea – [învățătura despre – *n.n.*] Sfânta Treime: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Cât l-a costat pe Grigorie de Nazianz să apere adevărul? Chiar la moarte a zis: „Mă duc la Treimea mea.”

– Pe cei care apără învățătura ortodoxă, ceilalți îi acuză că sunt fundamentalști: „Ești extremist, ești mândru!” Îi pun într-o situație delicată.

– Dragă, asta nu e o mândrie. Dar dacă e o mândrie à la Hristos, e binevenită. Apostolii au apărat adevărul, iar noi suntem mândri că apărăm adevărul. Poți să-mi spui orișicum ai vrea! Dar nu noi ridicăm problema. Ei o ridică. Ce aveți, dom'le, ce v-a apucat? De la 1054 până acuma? Mai ales noi, românii, avem o dovadă materială de la 1700: ne-au păcălit, să ținem administrativ de ei. Ei, uitați-vă acuma: sunt mai catolici decât... mă rog, catolicii! Greco-catolicii...

– Sunt mai agresivi în manifestări.

– O maică m-a întrebat care drac e mai [rău – n.n.]... Toți dracii sunt ai dracului, aia e!

– Ce să facem cu lipsa de dorință de a cunoaște învățătura Sfinților Părinți? Se practică o Ortodoxie care nu are baze dogmatice. Unii vor să trăiască virtutea, fără să cunoască...

– Asta să îi spuneți patriarhului, nu mie.

Iulian Liță: – Adică, și în facultățile de teologie, ce se învață acolo... Știți? Asta e problema.

– Eu o să vă spun, după 60 de ani de preoție: sunt și călugăr, sunt și creștin. Sunt și pușcăriș. Sunt și pustnic. Am dreptul să apăr adevărul. Dar, chiar dacă aș fi oaie, cu glas aș apăra adevărul. Zic „oaie”, pentru că am văzut, când eram mic, o oaie care a dat cu piciorul și s-a culcat. Și n-a fost pentru mine o întrebare s-o întreb pe mama, că am văzut altă oaie că a făcut așa. Zic: „Mămică, de ce a făcut așa?” „Se închină, mamă, se închină!” A, zic eu, dacă oaia aia mă învață pe mine, aia e făcută de Dumnezeu pentru Dumnezeu. Și oricine e creația lui Dumnezeu. E prea frumoasă Ortodoxia să nu fie gratuită! Asta e...

– Ați spus „sunt călugăr, pușcăriș”,... Dar ce ne facem, că mor bătrânii care au trecut prin închisori. Mor cei care L-au mărturisit pe Hristos fără frică...

– Pomeniți-i la morți! Ce să facem? E lucrarea lui Dumnezeu. O zi, cât mai avem de trăit, o săptămână, un an, o mie de ani – să susținem

adevărul! Puteți să mâncați orice, să beți orice, dar să fiți în adevăr.

– Părinte, dar există o ruptură a acestei continuități duhovnic-ucenic, ucenic-ucenic și tot așa. S-a rupt, pur și simplu, linia mărturisitoare. Părintele Cleopa a trecut la Domnul, n-a lăsat un ucenic pe măsură. Ce ne facem? Pentru că generația de azi e în criză. Are nevoie de modele și...

– Întrebarea matală înseamnă că ești ucenicul ăla. Recunoști, zici: „Ce ne facem?” Ceea ce înseamnă că simți răul pe spinare.

Iulian Liță: – Cum?

– Din momentul în care întrebi lucrul ăsta, îți dai seama că e o neregulă. Pune-te la punct. Răspunsul la astfel de întrebări este ăsta: „Întâi să te pui la punct tu.” Tu, care vezi lucrurile așa, stai așa. Și propovăduiește adevărul mai departe. Dar pune-te la punct, că nu te ajută harul lui Dumnezeu dacă mărturisești adevărul și nu crezi în el. [Asta – *n.n.*] e mai grozav decât ateismul, să-L recunoști pe Dumnezeu și să nu-L ascuți. Să-L recunoști [aparent – *n.n.*] în sinea ta și în realitate să nu-L recunoști.

– *În fapte, nu. E foarte important ce ziceți, pentru că, pe de o parte, sunt unii care țin de valorile morale, dar se îndepărtează de învățătura dogmatică, și alții, în extrema cealaltă, țin de învățătura dogmatică, dar nu trăiesc cum trebuie Ortodoxia.*

– Se repetă lucrurile. Fiecare ins este obligat să se pună la punct, și, dacă a făcut un mare efort, a devenit o mare forță. Și acolo e Biserica, la ăla care e pus la punct. Unde e Adevărul, acolo e Biserica. Și dacă un ins o susține acolo, nu e un singur ins acolo, e Biserica întreagă acolo, în el. Pune-te la punct tu, pentru că ești un microcosmos în care se oglindește un macrocosmos.

– *Care sunt primii pași pentru a se pune cineva la punct? A înțeles cum stau lucrurile, a înțeles care e adevărul. Cum să se pună la punct?*

– Își face o cruce ortodoxă în fața lor. „Dom’le, eu sunt ortodox” – dar să faci cruce! Nu cu toată mâna [ca și catolicii – *n.n.*]. Și chiar crucea în sine. Când s-a făcut această cruce, s-a făcut tot de către Duhul Sfânt: Tatăl – toată înălțimea, Fiul – toată adâncimea, Sfântul Duh – toată

lățimea; invocarea Sfintei Treimi. De aceea și fuge dracul, asta e mărturia cea mai bună că e sfântul adevăr, că fuge dracul de cruce. Nu fuge numai de semn, fuge și de invocarea semnului.

– *Numai că oamenii sunt dezinformați. Li se spune, de exemplu, că părintele Stăniloae a fost ecumenist, când părintele Stăniloae, înainte de a muri, a spus într-un interviu: „Ecumenismul este erezia vremurilor noastre. Eu, unul, îl socotesc produsul masoneriei...” Interviul există, e și pe internet, poate fi ascultat. Dar ecumeniștii zic: „Nu, părintele Stăniloae a fost ecumenist.”*

– Dacă vrei să interpretezi că Tatăl nu e Tatăl și Fiul nu e Fiul, Sfântul Duh nu e Sfântul Duh, ești liber! Însă răspund: „Nu putea un Stăniloae să fie ecumenist.” Eu am stat de vorbă cu el, și chiar ne întâlneam, și cu el, și cu părintele Cleopa, nu mai vorbesc! Am trăit împreună în pustii.

– *Și de părintele Cleopa se zice că a fost ecumenist. E chiar un articol pe tema asta – „Părintele Cleopa, model de ecumenism”.*

– Dragă, dacă se hotărăște așa, și Sfântul Nicolae este ecumenist.

Iulian Liță: – Părintele Stăniloae a spus că „ecumenismul e produsul masoneriei”. Și a avut dreptate părintele Justin Popovici când a spus că e „panerezia vremurilor noastre”. Unii au spus că i s-a luat un interviu forțat (interviul părintelui Stăniloae este înregistrat). I-au luat un interviu forțat și l-au obligat să zică treaba aceasta. Și că nu asta ar fi ceea ce credea părintele Stăniloae. Asta este problema.

– Nu putea [fi ecumenist – *n.n.*]! Era un mare trăitor. Eu nu vă pot spune niște lucruri și slăbiciuni ale părintelui Stăniloae... Dar nu denatura adevărul. Am fost într-un proces, cu Rugul Aprins, în sfârșit. Pe mine m-au condamnat la 40 de ani; părintele Stăniloae – șase ani, cinci ani. Voiculescu, Mironescu, ăștia toți, câte cinci-șase ani. Mie atunci mi-au dat 40 de ani. M-a mișcat într-o formă veselă, când am auzit, dar m-a costat: acolo te trata ca pe un pușcăriaș, ca pe o fiară mare. Patruzeci de ani! Și chiar s-a întâmplat, la Jilava, când mă dezbrăca și mă tundeau acolo, m-a întrebat un căpitan care comanda operația asta: „Ce ai făcut, mă?” Eu, de colo, zic: „N-am făcut nimic, mă!” Zice: „Mă, dacă nu făceai nimic, îți dădea 10-15 ani! Nu-ți

dădea 40!” Și s-a dat de gol, știți? Și el singur vedea, el conducea, cum s-ar zice, mascarada asta. Am spus, în cameră acolo erau și [părintele – *n.n.*] Stăniloae, și Voiculescu, și Mironescu, și [părintele – *n. n.*] Benedict [Ghiuș – *n.n.*]...

– Oamenii se tem că, dacă apără Ortodoxia, au necazuri: sunt dați afară de la serviciu, sunt văzuți ca niște ciudați – le e frică că pierd, pur și simplu, locul pe care-l au. Ce să facă oamenii? Cum să biruie această teamă?

– Dragă, eu v-am spus: pentru adevăr trebuie să și mori, nu numai să-ți pierzi serviciul. Dar, dacă nu e vorba de adevăr, ci este vorba de o intervenție oarecare, de un examen oarecare, atunci apără-te pentru locul ăla. Dar, dacă nu se poate, în final, să te aștepți... și cu niciun chip... pentru că te așteaptă o veșnicie neagră, o veșnicie, îngrozitor, vorba lui Coșbuc: „Nu de moarte mă cutremur, ci de veșnicia ei.” Pentru că ai avut ocazia să fii în fruntea unei veșnicii albe și ai renunțat. Nu ne jucăm! Viața nu e asta, decât arvunim pe cealaltă cu asta, adică cu viața de pe pământ. Și repet ce-a spus Mântuitorul: „Și veți trece de la moarte la viață.” Viața atunci

începe. Vă dați dumneavoastră seama? Nu cunoașteți bucuria care te cuprinde atunci când aperi adevărul – față de alte bucurii: că ți-a mers bine la serviciu sau ți-a mărit leafa. Asta e o bucurie care te renaște... Și pentru ce [să ne fie teamă – *n.n.*]? Dragii mei, teama de moarte este o mare greșeală. Teamă de moartea fizică... murim în câteva clipe. A murit cutare, a murit pe scaun. Ți s-a oprit răsuflarea, în niște secunde, și ai terminat. Dar ce urmează? Ce gândiți, că moartea vine să-i faci o cafea? Vine să te ia, nu-i chiar glumă! Dar cum te ia? Cum te duce?

– Totuși oamenii nu-și dau seama că prețul compromisului e riscul de a-ți asuma iadul. Adică nu-și dau seama că pot ajunge în iad.

– Nu prelungim discuția. Sigur că da, ce mai! Întrebarea se pune: „Care este adevărul?” Să știe [oamenii – *n.n.*] adevărul tot: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Cine ne-a apărât adevărul? Să-i cunoască [oamenii – *n.n.*] pe Părinții lor. Lumea nu cunoaște frumusețea Ortodoxiei, de aia tot discută atât de mult și o compară. Nu cunoaște frumusețea și adâncurile ei. Nu au o credință trăitoare. E o credință mâzgălită. [Ei – *n.n.*] aș-

teaptă Paștele cu fripturi și cozonaci. Nu îl așteaptă cu frumusețea Învierii.

– *Ce să facă un călugăr care e amenințat că va fi dat afară din mănăstire dacă apără Ortodoxia?*

– Ei, ferice de el! Dar el e ca un ortodox acolo, nu s-a dus ca un catolic. Și pe ăia care-l dau afară îi așteaptă o răspundere, nu-i chiar glumă. Un singur cuvânt... Cum zice Sfântul Grigorie de Nazianz: „De orice cuvânt în plus vom da răspuns.” Cu atât mai mult, și de orice cuvânt rușinos. Și, zic eu, și cu atât mai mult de orice cuvânt ucigător. A nu apăra adevărul e groaznic! E o suferință teribilă! N-ați văzut cei patruzeci de mucenici? Unul care a ieșit [din ceata lor – *n.n.*] s-a topit. Iar altul, care a văzut cununile – dar se pune întrebarea dacă a văzut cununile! –, s-a dus el în iezerul ăla. Câți nu văd cununile! Cine îndrăznește să spună, la judecata cea din urmă, că n-a știut? N-ai știut? Ce n-ai știut? N-ai știut de ce bat clopotele? N-ai știut care e Adevărul? De ce n-ai întrebat? Ce voiai să mai fi spus Hristos? N-a spus tot? „Eu sunt Cel ce sunt.” Tatăl, Fiul, Sfântul Duh.

„Și nu știi că Tatăl e întru Mine și Eu întru Tatăl?”
Ce mai venim cu argumente, cu Evanghelia lui Iuda, cu nu știu ce... Nu vedeți ce luptă se dă în respectivul moment istoric, pentru uciderea [adevărului – *n.n.*]... Pentru că diavolul, în lupta lui finală, dorința lui aprigă este să nu recunoaștem că suntem făcuți după asemănarea cu Dumnezeu. Nu-i convine dracului că noi suntem asemănarea lui Dumnezeu. Și suntem: chip și asemănare. Ființa umană este dincolo de închipuire. Zice Sfântul Grigorie de Nyssa, fratele Sfântului Vasile [cel Mare – *n.n.*], că Dumnezeu are încă multe taine ascunse despre ființa umană, necunoscute nici de îngerii, de nimeni. Pentru că [omul – *n.n.*] e făcut chip și asemănare. Nu l-a făcut dintr-un cuvânt, cum a făcut scaune, domnii, începătorii, arhangheli, îngerii, nu! L-a cioplit, l-a făcut după chip și asemănare. De ce nu dăm mai multă atenție acestui cuvânt scripturistic? Creația lui Dumnezeu... chip și asemănare. Și atunci nu-i convine satanei să fim noi chip și asemănare, să avem asemănare cu Dumnezeu, pentru că el și-a pierdut toate aceste drepturi. El n-a fost creat după chip și asemănare. A fost creat ca o creație ascultătoare, și gata!

– *Bun, călugărul să mărturisească!*

– Orice creștin [să mărturisească – *n.n.*]...

– *Dar dacă există preoți care sunt amenințați că, dacă apără credința ortodoxă în fața ereziilor contemporane, vor fi caterisiți? Ce să facă preotul care e amenințat cu caterisirea? „Dacă nu taci și dacă mai vorbești despre catolici sau despre ecumenism, vei fi caterisit!” Ce să facă?*

– Nu vă supărați: cine, ce să facă?

– *Preotul care e amenințat cu caterisirea: „Dacă nu taci, vei fi caterisit.” Ce atitudine să aibă?*

– V-am spus: să știi să mori, că sigur vei învia în fiecare zi. Că viața înseamnă moarte continuă, apărând adevărul. Nu apărăm un cozonac frumos de Paște. Apărăm adevărul, care reprezintă Biserica și veșnicia, Creatorul! Sfânta Treime: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Apărăm adevărul. Pentru un cuvânt, dacă l-ai spus, ori anatemizat, ori... Ce, ne jucăm? Să fim gata de jertfă! Care ostaș se duce pe front și nu se gândește „măi, poate mă lovește vreun glonț”? Uite, eu am fost înțepat cu baioneta la un centimetru

de burtă. Dar a scăpat ăla pușca din mână, eu am scos baioneta care era înfiptă în mine, cu pușcă cu tot, și ăla a căzut în șanț. Puteam să-l omor. I-am spus: „Prostule, ce făceai?” Îl condamna că l-am dezarmat. Vă întreb: Cine a biruit, ăla că a băgat baioneta în mine, sau eu, că am suportat? Mi-a fost un frate împușcat. Și am ajuns pe urmă eu în situația de puteam să-l omor pe acela [pe ucigaș – *n.n.*] în piață, în fața tuturor, că fratele meu nu era orice persoană, era însemnat, dar am zis așa: „Dacă-l omor, sunt dator la fratele meu și la Dumnezeu. Dacă nu-l omor, ei sunt datori la mine. Mai bine să fie ei datori la mine.” Și nu l-am omorât. I-am trimis vorbă să stea liniștit, că nu i se face nimic – îi pun și pază, dacă vrea. A murit el la doi ani, de tortură... Dar vă întreb: cine a biruit, el sau fratele meu, care e mort? Și după aia și noi, ca să urmăm ce lege se cuvine.

– *Părintele Iulian de la Prodromu, duhovnicul schitului Prodromu, zicea că în vremurile de astăzi e nevoie ca mireni să aibă curajul să mărturisească Ortodoxia, chiar dacă vor fi amenințați cu afurisirea; preoții să aibă curajul de a*

mărturisi Ortodoxia, chiar dacă vor fi caterisiți. Că dacă va fi caterisit azi un preot, mâine un preot, până la urmă, un episcop o să aibă și el curajul de a spune adevărul despre ecumenism.

– Ei, nu mergem pe șirul... să facem un lanț prea mare, cu zale multe, știți? Dom'le, aperi adevărul. Nu știu ce va fi, dar adevărul trebuie apărat cu orice chip. Pentru că tu, apărându-l, toate cerurile știi, toată Împărăția de Sus știe că tu ai apărat adevărul, și nu te lasă. Da, Dumnezeu dă harul, dar nu îl dă la milogi, îl dă la eroi. Păstrează-ți mai departe poziția, că nu mai contează viața. Nu vezi cum se pune problema? „Dom'le, ori te omor, ori te dau afară...” Dă-mă afară! Că tu ai ieșit ca un prost din ordinea cerească, nu eu! Ce mai contează viața? Pe vremea Sfântului Constantin cel Mare erau atâția mucenici. La anul 300 erau atâția mucenici. Și întreb: Cine a biruit? A biruit Arie, care a bârfit adevărul? Cine a biruit? Turcii sau Ștefan cel Mare, cine a biruit?

– Da, dar ca să aperi adevărul, trebuie să-l cunoști. Însă în ziua de azi, în care se merge chiar și spre o cenzurare a cărților bisericesti...

– Dragă, îl cunoaștem! Cine nu e ortodox? Pot să spun „eu sunt catolic”? Uite, eram la Pașcani... și am auzit nițică gălăgie în spatele gării. Și m-am dus acolo. Era un grup foarte mare de oameni, cu un predicator oarecare. Eu, cu chipul meu, când m-am apropiat, nu i-a convenit ăluia. Dar eu i-am spus: „Cine sunteți, domnule? Ce e aici?” Și am făcut cruce, știți? „Lume bună, zic, puneți-l să-și facă cruce – mi-am dat seama ce e! [sectant, adică – *n.n.*] – să-și facă cruce dacă predică.” Că nu știe multe românul, dar știe să facă cruce. ăsta a fost și motivul la catolici, când au intrat la 1700: n-au putut să-și facă crucea altfel. Și atunci au zis: „Faceți crucea cum fac grecii, și țineți administrativ de noi.” Iar ăla, când a auzit, a fugit, și-a dat seama. Dar eu i-am spus: „Dumneata ia caută în Testament, în locul cutare, unde spune de cruce, că e nebunie pentru alții, iar pentru noi este salvare.” Dar el zice: „Caută în Evanghelia matale!” Că el știa că noi [ortodocșii – *n.n.*] nu le avem [la noi – *n.n.*]. Eu aveam Noul Testament printr-o întâmplare. Când a văzut că scot Noul Testament, a fugit, și-a dat seama că sunt „de meserie”! Adică, un fel de „uite, nu e”! Așa.

– Dar din Molitvelnic s-a scos slujba de primire a catolicilor în Biserica Ortodoxă. Ce să facem cu această lipsă reală?

– Dom'le, să te pui la punct tu întâi. Asta să faci. Și mai departe, spui care-i adevărul. Cum mă întrebi mata pe mine, întrebi mata și pe alții, sau te întreabă pe mata alții, și tot așa. Apărea adevărul! Ce poți să faci acum? „Lume bună, eu sunt ortodox”, și ăsta e foarte mare lucru...

Soluția este moarte continuă, moarte continuă. Când Mântuitorul s-a apropiat de Nazaret, a zis: „Mergem pe țărmul celălalt.” Și S-a culcat în corabie, știți. În timpul ăsta, valuri acopereau corabia, și ceilalți: „Doamne, Doamne, scoală, că pierim!” „Vă și vedeți în fundul mării, cu Mine cu tot! N-am spus Eu că e bine s-o luăm pe aici, n-am spus?...” Dar vreți fără valuri, vreți fără apă? Vreți fără nițel rece pe spinarea caldă? Nu se poate fără jertfă. Toată frumusețea Învierii. Grozavă! Că nu-i vorba că... dar toată creația a trăit momentul Învierii. N-ar fi fost așa de frumoasă Învierea, dacă n-ar fi fost crucea mai întâi. Să știi să mori și să înviezi în fiecare zi... Amin!

Julian Liță: – O întrebare, sfinția voastră, în legătură cu cartea Singur Ortodoxia. Au spus unii că v-au fost luate interviurile forțat... Un mic cuvânt despre acest lucru.

– Dragă, în momentul în care am semnat, înseamnă că am știut ce am spus. Că au spus că n-are început și sfârșit – dar are conținut. Ia uite! Să judecăm de formă lucrurile, nu fondul lucrurilor?... Și cine zice lucrul ăsta? Cine e împotriva și cine vrea să-și piardă scaunul? Știi? Așa e pe toate părțile. Și lasă-te în voia lui Dumnezeu. Pentru că, vă repet: bucuria că aperi adevărul n-o cunoașteți, cât de grozav e de odihnitoare și cât e de... Și ai un nume, o identitate, nu mergi pe inerție. Cum am fost ieri, mergem și astăzi. Aoleu, să nu mă lovești... Știți cum e? Se poate întâmpla să nu pățești lucru mare. Dar pe un iepure îl gonea ogarul, îl urmărea vânătorul, și s-a băgat în mărăcini și stătea liniștit acolo, ferit. Dar o furnică nu-l lăsa deloc. El nu putea să se miște, dar ea îl tot pișca: „Pișcă-mă, nemernico, că numai tu lipseai acum...” În felul acesta, știi, câte o furnică din asta te deranjează. Asigurați-vă viața voi întâi! Lasă furnica, te zgândărește acolo, dar nu mori!

Iar dacă mori, e fericirea ta, ai trecut de la moarte la viață ca un mărturisitor, nu ca un puturos sau ca un laș. Pentru că, vă spun: ați văzut ce a pățit ăla care a renunțat dintre cei patruzeci de mucenici? S-a topit! „Căldură ai vrut, căldură îți dau!” Nu ne jucăm cu asta. Pentru adevăr, în esență, trebuie să știi să mori. Nu contează deloc... Mai știi momentul istoric când Dumnezeu îți dă ție, într-o formă vizibilă, câștig de cauză? Dar e foarte mult la Împărăția Cerurilor [să duci lupta până la biruință – *n.n.*], te lasă pe tine, dar te ajută nevăzut. Puterile astea ascunse de noi nu se cunosc de oameni, nici de noi înșine, dar vă repet, iar vă repet: bucuria aceasta e atât de însemnată, de odihnitoare, de cerească, de veșnică... Dragii mei, e puțin lucru? Mori pentru adevăr. Nu e un adevăr susținut de doi, îl susține Biserica întregă, Ortodoxia, chiar numele ei. De ce s-a dat așa? Ortodoxia? Dreapta credință! Dar îi roade ceva [pe heterodocși – *n.n.*]... gânduri de cucerire. Dacă a venit papa la noi, în România, n-a venit să vadă că bisericile sunt pline și că e credință, și e credință, că e un popor trăitor. A făcut demonstrativ o liturghie, să vadă. Lasă, că au greșit pe toate fețele lucrurilor...

pentru că e obișnuit, românul nostru e un fel de *sancta simplicitas*, știți? Sunt oameni simpli, dar... „ia uite cum se-nchină”, „ia uite, aia n-o face”, „ia uite, aia n-o face!”. La cununie: „Vă declar soț și soție.” Și-atâta tot!

– *Legat de rugăciune... Sunt unii care zic: „Hai să practicăm rugăciunea lui Iisus, și așa, prin rugăciunea lui Iisus, ne vom înfrăți: ortodocșii cu catolicii cu protestanții, că ne unește mistica, ne unește trăirea lui Dumnezeu.” Poate să-i unească rugăciunea lui Iisus pe ortodocși și pe catolici?*

– Nu te supăra..., nu poți să stai, să te rogi, ei se roagă în limba lor... Ei se roagă demonstrativ... Ne rugăm să ne ajute Dumnezeu să răscolim cerul? Să-L punem în situația, cum se zice: „Doamne, scoală-Te și nu mă lăsa! Nu dormi, Doamne!”

– *Ca-n Psaltire!*

– Cât trăiți, nu se potrivește. Dar mai e un lucru, dom'le! De ce nu ne deșteptăm și noi? Ei demonstrativ vor să facem lucrul ăsta. Au un scop. Avem o mărturie: la 1700. Uite, dom'le,

de ce a făcut-o... „Pentru că sunt o singură biserică” – zic ei. A greșit enorm papa ăsta, și a dat în cap tocmai ecumenismului. „A, sunteți o singură biserică? Dar noi ce suntem? De ce mă numești soră? Și până acuma, ce suntem? Și la 1054, când ai trecut prin toate Sinoadele Ecumenice, până la 787?” Chiar la Sinodul VI, în problema monotelită, a fost ca mucenic papa Martin. Am trăit aceste lucruri până la 1054. Cine v-a format? Sinoadele Ecumenice, nu putem trece peste ele cu niciun chip. Când s-a hotărât la Sinodul II Ecumenic, „Simbolul credinței”... și munca și strădania Sfântului Grigorie [de Nazianz – *n.n.*]... și s-a discutat și la Sinodul III, cu „Theotokos”, și la Sinodul IV... S-a discutat că Sfântul Duh purcede de la Tatăl, și nu e în niciun chip altceva decât o singură putere în trei fețe. O singură putere, nu Tatăl cel mai tare, Fiul mai tare și Duhul mai mic. Nu există! Când ai zis Sfântul Duh, ai cuprins toată Sfânta Treime. Că, dacă ți-a scos [cineva – *n.n.*] un ochi, suferă și celălalt, suferă tot. Așa că nu permitem, chiar la sfârșitul veacurilor, la malul lucrurilor, cum am zice, să ne pierdem Ortodoxia, să ne pierdem credința. Rușine mare-mare lașitatea asta, să

o faci [pierderea credinței – *n.n.*] de frică! Dragii mei, ce „frumoasă e moartea cuvioșilor Lui!” De la Psalmi... Ei, dacă puteți să nu muriți, nu ziceți nimic. Dar [tăcând – *n.n.*], moartea neadevărului [intră – *n.n.*] în tine... Ai apărât adevărul... N-ai apărât, dragă, vreun porc mistreț, n-ai apărât vreo căprioară, că era în bătaia vânătorilor. Ai apărât cerurile cerurilor. Pe Stăpânul cerurilor... Nu știați tot ce am vorbit? Știați... dar eu mi-am dat drumul [la cuvânt – *n.n.*], că știam că sunteți ortodocși. Nu se poate fără jertfă, să știți. Cine fuge de cruce fuge de Dumnezeu. Nu se poate fără cruce, dragii mei. Dar e corect vorbit: moartea înseamnă viață. Moartea continuă înseamnă viață. Cruce. Și mai înseamnă cruce să duci ce nu-ți convine. Dar te stăpânește credința, învățătura credinței. Credeți dumneavoastră că te întrebă moartea câte diplome ai? Te întrebă: „Cui i-ai slujit, sfinte, sau [cui i-ai slujit, – *n.n.*] prostule?” Eu, peste câțiva ani împlinesc o sută. Ce-ar fi să mă vând ca un prost, acum, de frica unei săbii? Nu, dom'le! Nu! Doamne, primește-mă și pe mine în împărăția Ta! Doamne, am murit pentru Tine, dacă suntem credincioși... Vă dați seama? Ce zice Hristos? Că am apărât ade-

vărul! O fărâmbă de adevăr, măcar! Că dracul asta și vrea. Zice: „Dă-mi un deget.” Hoț! Că, dacă stăpânește un deget, stăpânește tot! Ce caută în casa ta putoarea asta? Dacă bagi acolo o fărâmbă de hoit, îți împute toată casa. Și asta vrea dracul. Și pe urmă se servește de fire. Că dacă firea ta nu... Nu ne-a făcut Dumnezeu liberi? Ne-a dat înger păzitor. Nu i-am spus noi înger păzitor. Dumnezeu i-a spus înger păzitor. Păzitor – nu doarme în post. E păzitor! Și spune cum să nu mori, dacă nu-i chiar glumă, dragii mei! Vă rog să țineți adevărul. Dacă am reușit să vă întind aripile, sunt bucuros. Iar bucuria e mai mare când știi că e și altul bucuros ca tine.

„Un plan de foc”

(interviu realizat de Iulian Liță)

– *Sfinția voastră, am vrea să spuneți un cuvânt de îmbărbătare, mai ales pentru călugări, pentru apărarea Ortodoxiei, în aceste vremuri apostolice pe care sfinția voastră ați spus că le trăim. Ce anume trebuie să facă, cum să gândească, cum să acționeze, pentru că foarte mulți se gândesc că trebuie să facă ceva, adică să nu stea și să rabde.*

– Eh, sigur că fiecare, unde se găsește, poate să facă ceva. Dar răspunsul mai complet la întrebarea asta e că tragedia întregii lumi trebuie plânsă ca propriile noastre păcate. Nu se poate rezolva problema, omul fiind izolat de restul credincioșilor, de restul lumii, de restul – de cei care au pretenția că există și ei, cu probleme motivate și adevărate, zic ei. Să te pui tu la punct, ăsta-i răspunsul. Cu orice chip! Dacă te găsești vinovat cu ceva, îndreaptă-te cu orice chip.

Noi, din punct de vedere global, răspundem de toate păcatele lumii, dar consecința o trage cel care greșește. Că, dacă mie-mi pare rău că ți-ai scos un ochi, e altceva, dar tot rămâi chior! Consecința o trage insul care nu se astâmpără. Hristos a suferit, a făcut... *Dacă nu te astâmperi, acum, am făcut tot ce Mi-a fost cu putință* – zice Hristos – *Mi-am vărsat ultima picătură de sânge, răspundeți voi*. Deci ne-a dat să înțelegem că fiecare dintre noi să se pună la punct. Repet, ne facem amplasament de tun, că, amplasament fiind, trage Hristos cu tunul. Amplasament înseamnă că te aruncă – că are recul tunul, te aruncă; faci o groapă în pământ, să lovească în pământ. Dar să punem noi spatele ca sprijin, ca Mântuitorul-Dumnezeu să tragă. Amplasament de tun se numește.

Și sigur că, acolo unde suntem, n-o să fim fără un plan strategic; e marea greșeală în luptă, în război. Există un plan de foc, în armată, pe care-l aplicăm și aici: determinarea precisă a poziției tale. Sunt creștin. Sunt preot, sunt monah, ce sunt, dar sunt creștin! Determinarea precisă a inamicului în armată, în planul de foc. Da, dar inamicul nu e turcul, nu e rusul, este diavolul.

Determinarea precisă a distanțelor. Că, dacă știi că sunt trei sute de metri, pui înălțătorul sus la trei sute de metri, să bată direct acolo. Dar de ce e interesant să cunoaștem distanțele? Uite ce spune Sfântul Antonie cel Mare: „Care este păcatul de care să ne ferim cel mai întâi și mai întâi?” Ei au început să răspundă: „Curvia, mândria, hoția...” „Dom’le, sunt mari, într-adevăr, dar mai întâi și mai întâi, care e?” N-a știut nimeni. „Cel care e mai aproape de tine, de ăla să te ferești.”

Dom’le, oarecine a poruncit să te omoare cineva. Tu apără-te de mâna care te taie și pe urmă te gândești la cel care a poruncit. De păcatul care e aproape de tine, de ăla te ferești. N-o să mă feresc de hoție, când eu sunt cinstit. Mă feresc de altul care mă atacă, care s-a apropiat de mine. Și, al patrulea, folosirea cu mai mult folos a armamentului care neutralizează sau care distruge inamicul. În cazul nostru, nu e tunul, nu e glonțul, nu! Sunt rugăciunea, postul. Astea ar fi înarmările noastre cu privire la inamic. Dar toate aceste lucruri nu se pot face fără ajutorul lui Hristos. *Fără de Mine nu puteți face nimic!*

Acestei lumi îi lipsesc cuvintele astea, unde se vede prezența indiscutabilă a Mântuitorului în viața noastră. Că dacă spune „nu se mișcă fir de păr fără voia Mea”, e prezent în toată gândirea și-n tot ce facem, că El ne guvernează.

Uite, s-a făcut un sinod la Cartagina, la 419, sinod local. Obiectul principal al sinodului în discuție au fost cuvintele acestea: *Fără de Mine nu puteți face nimic! Vezi câtă atenție a dat Biserica la toate cuvintele Mântuitorului? Că sunt cuvinte divine! Și un canon zice așa: „Dacă zici că totuși poți ceva prin puterile tale (fără de Mântuitorul), anatema să fii!”* Dar dacă mă găsesc la canonul ăsta, schimb puțin obiectul de discuție, și la un alt canon zice așa: „Când zici Tatăl nostru, «și iartă-ne nouă greșelile noastre», dacă tu zici așa, că așa e rugăciunea, nu că ești vreun păcătos, anatema să fii!” Adică zi Tatăl nostru, *iartă-mă pe mine, păcătosul!* Nu zi acolo ca o morișcă! Viața, pas cu pas, cuvânt cu cuvânt, trebuie trăită, trebuie recunoscută, trebuie identificată. Starea de prezență a noastră, cum ne găsim, este singura soluție de a ajuta lumea, la toată depravarea morală, la atâtea concepții amestecate care au apărut acum, prin

punerea ta la punct. Pentru că tu ești un microcosmos în care se oglindește un macrocosmos, o lume întreagă. Ființa omenească înseamnă universul întreg.

Omul este singura verigă posibilă de legătură între Dumnezeu și creație. Omul! I s-a încredințat marea răspundere să supravegheze întreaga creație. Omul e stăpânul universului. Umanitatea este superioară anghelității, îngerilor după fire, după creație. Nu comparăm lucrarea pe care o au îngerii, extraordinară, nu ne putem băga... Dar ei pot să facă lucrul ăsta, pentru că sunt extrem de curați și de uniți.

Dar omul e *arhon*, e stăpân, cum zice grecul. El este stăpânul. Când iese la vohod, preotul, înainte, zice și rugăciunea asta: „Doamne, lasă să intre și îngerii cu noi!” – deci îngerii care sunt de față, că și ei sunt slujitori, dar sunt la dispoziția preotului. Va să zică, omul este cel care ține locul lui Hristos întru totul. Dar *homo homini lupus*, cum se spune, *omul e lup pentru om*, nu e corect în lumea creștină.

Omul e dumnezeu pentru om. Când vezi un om, zici „uite un dumnezeu!”. Așa că, acolo unde ne găsim, unde ești tu, e o lume întreagă.

Pune-te la punct! Fără dușmănie, fără nimic. Însă avem voie să ne apărăm de tot ce ne atacă: de păduche, de șarpe, de lup, de urs... Eu am fost în situația asta foarte des, și am luat toate măsurile; n-am ajuns să mă lupt cu niște lupi de care, în sfârșit, nu mai scăpam dacă... Dar am văzut cum m-a ajutat Dumnezeu. Mi-a pus un urs mâna pe umăr, uite așa m-am dezechilibrat! Și atunci am văzut că Dumnezeu a rânduit asta. Să-mi intre în cap, să înțeleg ce putere are fiara, să dai cu pieptul...

– *Când ați fost în munți?*

– În munți, în munți, da. Așa că vă dați seama... Harul lui Dumnezeu nu vine la toți milogii și la toți care... Vine la eroi! Harul e de natură divină, cum spunea Sfântul Grigorie Palama. Harul nu-l împrăștie Dumnezeu ca să-și bată joc ticăloșii, bețivii, pățimașii de el. Îl dă acolo unde e fructificat. Harul acesta care vine absolut la toată mișcarea noastră este de la Dumnezeu dat. Dacă nu este, înseamnă că nu-l meriți cu niciun chip, pentru că ai călcat un cuvânt care spune: „Dumnezeu poate să facă orice, dar un lucru nu poate: să-Și calce cuvântul.” Am zis așa,

așa e! A apărut iadul, dacă n-ai respectat [porunca dumnezeiască – n.n.]. Se înțelege că raiul e plin de păcătoși pocăiți. Și iadul e plin de păcătoși nepocăiți. N-au respectat cuvântul lui Dumnezeu. Și Dumnezeu nu putea să facă concesii. Așa a apărut iadul, care e cea mai mare durere a lui Dumnezeu. Iadul...

– *Sfinția voastră, spuneți odată de planul de foc, și-n lumea duhovnicească. O întrebare în cadrul ecumenismului acesta agresiv: care este planul de foc pentru a ne apăra în fața acestor situații?*

– „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” – atâ!

– *Totuși sunt mulți, mai ales călugări, sau și creștini, care se întreabă ce să citească mai mult, ce să facă...*

– Ai luat poziție de atac prin întrebarea asta, știi...

– *E o întrebare care se pune, sfinția voastră, pentru că au fost interziceri de a...*

– Dragă, să respecte viața creștină: să fie cinstit, să fie serios, să se spovedească des, să dea atenție, să propovăduiască, prin mișcarea

lui – cum mi-a spus cineva ieri, un creștin de o mare frumusețe. Era o fată asta, cu foarte multe studii, și s-a amoretat de omul ăla foarte credincios. El, săracul, nu știa că e admirat. Nu lipsea de la biserică, mișcările lui foloseau, nu erau demonstrative, nu era să facă... era un trăitor profund. *Non multa, sed multum* – nu multe, ci mult! Nu multe, ci mult trăia. Va să zică, poziția asta de a trăi serios, cu gând mântuitor, asta este ceea ce avem de făcut.

Ce putem face? Să se închine corect, să răspundă imediat, să nu fie laș, să apere adevărul când e provocat, și nu este permis de altă natură – acum depinde și de calitatea luptătorului. Că, dacă luptă fără un plan, fără o strategie, face o mare greșală. Vorbește când ai efect, taci când trebuie să taci. Și ca metodă, înconjurat, încolțit, să zică așa, fiind de eretici, un singur lucru, în fața lumii: „Dom’le, eu mă închin și tu nu te închini.” Lucrul ăsta când îl faci, toți văd, că ăștia nu spun că sunt împotriva crucii. „Eu cred în Maica Domnului, dumneata nu crezi în Maica Domnului.” Și gata, atât!

Ceea ce știe toată lumea. Eu m-am găsit în situații din astea. Am procedat cu strategie. La

Pașcani, în spate, acolo – că am zis: „Dacă voi avea o putere, desființez gara asta Pașcani!” Dom’le, se așteaptă, nu glumă, acolo! Când m-am dus în spatele gării, lume, acolo, mai era și unul, propovăduia acolo, un eretic. Când m-a văzut pe mine cu chipul meu așa, ăla a început să se teamă. Nici eu nu stăteam pe loc, mergeam cu nădejde acolo. El vedea: „Ăsta vine să se lupte cu mine.” Pentru că întotdeauna neadevărul e temut. Dracul se teme permanent, Dumnezeu declarându-se după bunul lui plac. „Ești Dumnezeu, urlătorule?” – așa de fricos și de nu știu ce...

Și n-am făcut altceva decât: „Ce spune?” – era vorba de cruce. Eu m-am închinat. „De ce nu te închini?” Când eu am făcut cruce, toată lumea s-a închinat, adică ceea ce știau ăștia toți, că eu vreau să-i scap pe ăștia de... strategia lui. Și zic eu: „Ce spune... la uite ce zice ăsta...” Dar el știți ce mi-a spus? Zice: „Citiți de pe Biblia dumneavoastră!” Eu, printr-o întâmplare, aveam Noul Testament la mine. Printr-o întâmplare! Că nu știam că o să dau ochii cu el... Când a văzut că scot Noul Testament, a văzut: „Ăsta e pregătit să mă omoare!” Și de cruce, știi, unde spune

sfântul apostol că crucea pentru noi este salvare, în sfârșit, este biruință, iar pentru dușmani e stricăciune?

Strategia în luptă joacă un rol important. Că s-ar putea întâmpla... lucrul pe care l-a folosit și Ștefan cel Mare: făcea numai amăgiri cu apariția unor soldați pe aici, pe colea, și credeau turcii că acolo e armata, dar erau amăgiți. Armata era în altă parte, dar i-a dus unde a vrut, la Podul Înalt, la Vaslui, acolo. Eu am fost la podul ăla, acolo. Așa... și i-a băgat într-o mocirlă, i-a nimicit. În tot ce facem, în suflarea și-n răsuflarea noastră duhovnicească, trebuie să ai și strategie în luptă.

Lumea poate să nu înțeleagă de ce spun lucrul ăsta, dar, uite, spun așa: *Vivos voco. Mortuos plango. Fulgura frango*. Asta înseamnă pe latinește că bătaia clopotelor „cheamă viii, plânge morții, împrăștie viforele”. Dacă aude bătaia clopotelor și are o tresărire, e prezent. Dumnezeu nu are nevoie de cuvintele noastre. Are nevoie de inima noastră. O stare de prezență continuă este obligatorie. Și este și iubită de Dumnezeu inima trează.

– *Mai ales că acelora dintre monahii mai tineri sau dintre creștinii... nu cu o vârstă de ani de duhovnicie, care au vorbit împotriva ecumenismului sau au luat o anumită atitudine li s-a spus că nu sunt în ascultare, că nu au dragoste sau că nu sunt pregătiți. Și ei își pun întrebarea: oare nu este adevărat?*

– Dacă-mi ceri numai un cuvânt, este ușor de spus, dar și greu de priceput: nu există tinerețe și bătrânețe în materie de credință.

– *Da... cu o vârstă mai... Pentru că: „Cine ești tu ca să vorbești?”, li se spune.*

– Frate scump, un băiat, cu hotărâre de monah, n-a plecat la mănăstire că n-avea ce să facă în lume, astea sunt cazuri foarte rare; a plecat cu un duh serios, să fie mai mult ceva pentru trăire în Dumnezeu. Eh, ăsta înseamnă că are foarte mare dar și, când a intrat pe poarta mănăstirii, trebuie să se înhame la voturile călugărești. Tânăr sau bătrân, frate, ce-o fi!

Are răspundere. Că-l călugărește sau nu... poate nu călugărie vrei mai mult, dar, ca să se împlinească Scriptura cu călugăria, avem și

călugări, și frați, și rasofori, și asta face parte din strategie...

– *Dar acest lucru nu intră în contradicție cu votul ascultării? Mai ales pentru problema actuală, mai ales a monahilor, că, dacă ești creștin, nu ești monah, nu poate să spună că „ai spus asta, nu ai ascultare”. Dar monahilor care au vorbit împotriva ecumenismului, doar știți sfinția voastră, li se spune: „Nu mai vorbi, pentru că trebuie să faci ascultare!” Sunt cazuri concrete, sfinția voastră, chiar a fost interzisă în unele locuri cartea sfinției voastre [Singur Ortodoxia – n.n.] și trebuie să faci, li se impune o anumită ascultare.*

– Frate scump, oprirea cărții... a început să usture, de aia o opresc.

– *Da, sfinția voastră, dar sunt călugări care-și pun întrebarea: „Ce să fac, să fac ascultare sau să nu fac?”*

– Dragă, e o înțelegere greșită și o întrebare foarte gratuită și de școală primară: „Dragă, nu ascuți fără Hristos! Numai și numai în Adevăr ascuți! Dar te duci la mănăstire știind că e numai și numai Hristos.” Nu sunt alte învățături, [cum

ar fi – *n.n.*] „ascultare cu orice chip”. Dar... uite, să-ți dau un exemplu. A plecat un frate de mănăstire cvasi simplu – o, *sancta simplicitas!* Sfântă simplitate! – și era o înțelegere ascunsă, tainică între toți: „Dom’le, să zici ca ălălalt totdeauna, pentru pace.” Că pacea e mai mare decât dreptatea de patru ori. Și ăla cu care era el (erau doi inși) zice: „Așa-i că cutare...?” „Așa e”, zice. Dar ăla zice: „Așa-i că Hristos n-a fost Fiul lui Dumnezeu?” Ăsta, când a auzit așa, n-a zis nici așa e, nici așa nu e. A tăcut. Pentru că există în noi tot ce ne trebuie să ne mântuim, la măsura noastră. La măsura noastră mă refer și la înțelegerea noastră. Și au plecat spre mănăstire. Înainte de a intra în mănăstire, un balaur mare și nemaipomenit și neobișnuit prin locurile alea a sărit la fratele ăsta. Țipete, urlete, îți dai seama! Și a zis starețul: „Ce-ai făcut? Ce-ai făcut? Că ăsta-i balaurul celor care se leapădă de Hristos!” El nu L-a mărturisit. Și acum... Ăsta este răspunsul la întrebare.

– *Exact, sfinția voastră, da!*

– Dom’le, ascult unde nu mi-L ia pe Hristos. Ascult în învățătura creștină, că de aia m-am

dus acolo. Astea sunt accidente în istoria monahismului, în istoria Bisericii noastre, accidente, cu trădarea. Trădarea lui Iuda a confirmat mai mult ca orice prezența divină. Dovada e că a terminat-o la ștreang. Va să zică, nu există luptă să nu câștige Adevărul, dar apără Adevărul! Nu ascuți fără adevăr! Acuma, se poate întâmpla să faci niște ascultări care depășesc puterile. În mănăstire, ascultarea nu se măsoară cu puterea. „Dă piatra aia la o parte” – care e de cincizeci de oameni. Nu zici: „Nu mă duc, că e mare!” Te duci. Ai zis, piatra s-a și dat. Avem de-a face cu puteri divine în toți pașii și puterile noastre.

Că Dumnezeu dă contur tuturor momentelor istoriei, e absolut peste tot! Nu se mișcă fir de păr, deci nu se mișcă nici fir de iarbă, nici frunză, fără voia lui Dumnezeu, când bate vântul. Știe de toate. „E de necrezut!”, zice omul. Dar când a creat lumea, pe aia cum o crezi? Și avem atâtea semne, că nu lasă făptura să neurmărită și neajutată. Îngeri păzitori, Maica Domnului – care-i supărată pe toți care nu-i cer nimic; cât poate Dumnezeu cu puterea, poate și Maica Domnului cu rugăciunea.

Va să zică, ascult, dar numai în cadrul învățaturii creștine. „De ce ai venit aici?” „Vreau cu orice chip să-l slujesc lui Dumnezeu ca rob sau ca mireasă a Lui.” Dar nu al dracului, dar nu al altor învățături, că știu că aici voi sunteți cu marele adevăr; dacă nu e cu marele Adevăr, va pieri.

Se spune, nu știu dacă-i adevărat, și nu aș vrea să fac figuri de stil, că a fost un drac stareț mai multă vreme într-o mănăstire. Și au mers lucrurile, dar, când se cânta „Cuvine-se cu adevărat”, ieșea din biserică. A ieșit azi, a ieșit mâine, și mereu ieșea. A atras atenția: „Ce-i cu ăsta de iese?” Și l-au prins. Va să zică, vă dați seama că noi nu putem cu niciun chip asculta, că n-am venit aici să fac voia mea. Că, dacă vreți, în altă ordine de întrebare, nu se merge la mănăstire, ci se merge la tăierea voii, care înseamnă lupta cu Dumnezeu, și trebuie biruit. E paradox. Însă nu te repezi, că o să dai înapoi.

Dumnezeu ne-a creat cu voință liberă, cu rațiune și afecte. Aici am putut să tai voința liberă, sunt împotriva Creatorului. Dar El e foarte bucuros că-L birui; se cam lasă biruit, ca să mai ușureze nițel din necredința unuia când aude

așa ceva. Dumnezeu vrea să fii un erou; un erou nu se teme, nu-i tremură mâna.

Că zice: „Leapădă-te de lume și de tine!” Ei, lepădarea de tine înseamnă că nu mai ai voință liberă. Și atunci, sigur, eu am venit aici, sunt conștient că eu fac jertfa, că port crucea lepădării de sine și a tăierii voii. Și sigur că, dacă îmi spune altceva decât spune Hristos, nu-l pot asculta.

I-am spus patriarhului Iustinian – că l-au acuzat de erezie dușmanii lui și i-am spus: „Nu vă temeți, Înalt Preasfinția Voastră – așa se vorbea atunci –, că, dacă ați fi eretic, eu v-aș înfrunța, că nu patriarh înfrunt, ci eretic înfrunt!” Aia e altceva! Întrebarea nu e asta. Ca să răspundem corect, trebuie să avem în vedere că astea-s accidente ale vieții, dar adevărul trebuie să troneze oriunde ar fi; că s-a rupt roata la căruță, că s-a rupt spița la mașină, aia e altceva. Dar nu se desființează obiectul în sine, ascultarea în sine, care înseamnă mântuirea noastră. Țasta e răspunsul: nu ne ducem să ascultăm altceva decât ce a învățat Hristos. Că tot de aici s-a născut și monahismul.

Vrei să fii desăvârșit? „Lasă tată și mamă...”, mă rog! Și s-a constatat că [ascultarea – *n.n.*] are o enorm de mare putere. Ascultări ilogice sunt toate. „Du-te, loane, și adună băligi!” – băligi uscate, să facă focul (cu ele). Zice: „Mă trimiteți acolo, unde e leoaica aia?” „Ce leoaică? Să mi-o aduci legată! Nu există! Nu se poate!” Dar, vezi? Aia nu era un drac. Era un animal, o creație – dar și-un drac dacă era! Țsta s-a dus cu frânghia... Și leoaica la el, el la leoaică, leoaica fuge, el a prins-o și a legat-o. Eu vă spun: să legi o leoaică este ilogic! Tocmai aici e paradoxul. Tocmai aici e răspunsul, aici e divinitatea, aici e eroismul. Și, când a văzut starețul că o aduce, a zis: „E un mare ascultător.” Acuma s-a creat o altă problemă. Dacă o aduce, o să zică „ți-am adus-o, cum ai zis!” și se mândrește pe undeva. Ca să-l scutească de primejdia asta, i-a zis: „Ți-am spus să-mi aduci o leoaică, mi-ai adus o cățea! Tu nu vezi?” „A, e cățea!...” Vezi, cât de mult s-a identificat cu porunca stăpânului! Vezi... asta nu înseamnă că e o erezie, că nu era voie să facă ascultare... să lupte cu leoaica... Nu există așa ceva! Dacă n-ai obstacol, dacă n-ai

dușman, că totul e biruință în creștin, nu se poate întrevădea iad, dacă a propovăduit raiul Hristos și-L ai pe Hristos. Nu se poate concepe nebiruință. Astea-s accidente, nebiruințele și iadul, dar nu e în creație, în creație e altceva. Noi vorbim de așezarea noastră, unde ne găsim acolo, ca să fim vrednici de veșnicie. Dar nu avem în vedere accidentele, asta-i nenorocirea. Pricepeți, nu? Ce să fac dacă...? „Dom'le, scot sabia, lupt și...” Mori, nu înseamnă că ai fost înfrânt. E expresia desăvârșită a biruinței moartea, pentru că viața înseamnă moarte continuă.

– Sfinția voastră, printre așa-numiții adepți ai ecumenismului, care vor să fie o nivelare la nivel mondial printre ortodocși, sunt unii care vor să pregătească un sinod panortodox. Despre treaba aceasta vorbea chiar și părintele Iustin Popovici. De mult se vorbește. Un sinod panortodox, care să facă o unire de formă cu Roma, cu catolicismul. Acest lucru s-a mai întâmplat în istorie, în sinodul de la Ferrara-Florența, pe la o mie patru sute și ceva! Se pune întrebarea dacă se va face așa ceva.

– S-au făcut fel de fel... și trădări; s-au făcut fără să mă întrebe nimeni. S-au făcut! Asta e altceva! Dacă acel sinod apără Ortodoxia de la cap la cap, fără să scoată o cirtă din ea, e bun acel sinod. Care, de fapt, nu se face. Sau s-a făcut fără niciun efect sau fără niciun fel de binecuvântare de după ce s-a făcut. Aia se poate să facă. Eu asta am spus, că am simțit întreba-rea, am scris lucrurile acestea: nu se poate face o unire decât în adevăr.

– *Sunt pregătiri pentru un astfel de sinod, cum s-a mai întâmplat în istorie.*

– S-au făcut întotdeauna sinoade false, dra- cul nu s-a astâmpărat, a intrat în împărați și împărătese, însă aia e altceva. Dar Ioan Gură de Aur a rămas! „Nu accept statuia asta, pentru că aduce după sine închinare la idoli.”

Nu putem accepta decât să se apere Adevă- rul, cum s-a apărat la toate Sinoadele Ecume- nice, până la 787. Și uite, citind viața Sfântului Vasile și a Sfântului Grigorie Teologul, uite, vezi cât de mare atenție dădeau sinoadelor. Era numai unul, la vremea lui.

Pe urmă, al doilea l-a făcut Sfântul Grigorie la 381, cu privire la Duhul Sfânt; nu se recunoscuseră la primul sinod decât șapte articole din Crez. Și s-au mai completat încă cinci și pentru Duhul Sfânt. Atâta era: „și întru Duhul Sfânt”. Pe urmă „de la Tatăl purcede”, așa cum se știe. Eh, foarte mare atenție se dădea... Că s-au hotărât niște lucruri motivate, susținute, cu interpretarea cea mai justă a lui Hristos. În Duhul Sfânt, că de aia a apărut și „părutu-S-a Duhului Sfânt și nouă”, se prevedea în încheierea activității sinodului. Așa că, dacă se discută altceva, nu recunoaștem ca valabil.

Ce pot să spun eu? Pentru că a sosit aici un preot – noi avem hramul la 15 august. Și s-a întâmplat să fie și ziua mea de naștere... Stareța a dat o masă festivă la casa unde sunt arhierii, acolo. Era și mitropolitul Serafim care e acum de la Nürnberg, care mi-e fiu de mic... Erau cam la vreo treizeci de persoane distinse din Constanța, relațiile cu mănăstirea, lume distinsă. Aproape-i cunoșteam pe toți, îi știam. Și a apărut un preot de la Paris, român. S-a prezentat, până a dat și de mine. Eu, mai mititel, eram prin capul mesei, pe acolo, zic: „Arsenie.” „Arsenie? Părin-

tele Arsenie? Părintele Arsenie?” S-a speriat numai de nume! Dar stai să vedeți, că nu s-a terminat. Și ce zice părintele, știi, ca și cum eu reprezentam toată istoria creștinismului... Așa-i frumos: orice creștin reprezintă pe Hristos. Am terminat! Întru totul! „Ce să spun Apusului din partea părintelui Arsenie?”, [zice – *n.n.*] el. Zic: „Să vină la Răsărit, fără condiții și smeriți! Îi primim cu toată dragostea!”

Mai mult decât ei, noi dorim să ne împăcăm. Dar numai în adevăr. Dar dacă nu, Hristos S-a dus... Și cu trădarea lui Iuda, și cu lepădarea lui Petru, nu s-a oprit învățătura creștină. Dar nu s-a putut, vezi, fără intemperii, fără valuri, fără cruce. Nu se poate. Dar astea-s accidente, dar învățătura rămâne învățătură întregă. Unde ești, trăiești întregă învățătura. Că poate ataca adevărul... Duhul Sfânt suferă... pentru că se trec cu vederea amănunte care sunt importante, pentru că dau formă adevărată a tot ce vrei să spui. Că, dacă nu vezi unele lucruri de formă, se aduc mari neajunsuri de fond.

Și ăla tot începea să mă atace. Zic: „Ascultă, părinte”, i-am spus eu. Zice: „Păi, au dreptate, părinte!” Zic: „Și dracul zice că are dreptate!”

Dracul zice că e Dumnezeu, susține că e Dumnezeu, uită-te la el!” Scuiapat, amar, bătăit, de orice creștin, de un firav, de o fetiță – de Sfânta Iustina, fecioara, știi, care l-a făcut praf! –, el zice că-i Dumnezeu! Și dracul zice că-i Dumnezeu. Are dreptate? Și i-am mai spus și că Napoleon a omorât un demnitar. Și i-a spus unul: „Sire, pe lângă marea crimă pe care ai făcut-o, ai făcut una mai mare: ai comis o nedreptate!” Asta era mai important decât moartea ăluia! Adevărul trebuie apărut cu orice chip. Adevărul trebuie apărut. Să se facă sinoade după sinoade, să apere adevărul. Dar nu se poate face un alt sinod să apere adevărul, pentru că adevărul e deja... stabilit. Mai vrei să adaugi ceva? Nu putem... Vezi, asta este: că noi suntem oameni creați de Dumnezeu perfecți. Și cu trupul, și cu sufletul. Dar dacă n-am avea o ureche? Suntem ciungi, nu mai suntem întregi. Cum ne-ar sta, mă rog, domnilor? Cum ne-ar sta fără o ureche? Nu se poate decât să apărăm ceea ce a făcut „Marele Meșter”, întreg, ăsta e adevărul. Să ne ținem de Biserică, să ne ținem, să ne facem crucea cum trebuie. Nu vedeți ce mascaradă? A schimbat crucea! Asta avea o semnificație: Sfânta

Treime, cu toată înălțimea, toată adâncimea, toată lățimea. Fuge dracul de cruce, nu fuge de... Că s-a pus o problemă: după Înviere, în lumea credincioșilor – vă dați seama, câtă era! – a apostolilor, și ăștia, o mare feerie, o mare bucurie! Dar unul era trist. „De ce ești trist?” „Pentru că și eu am făcut minuni, dar pe mine nu m-a răstignit nimeni”, a zis ăla. Că dracul a răstignit pe cine-l ataca pe el. Adică atacă acolo unde este adevărul. Asta-i! Și dacă atacă adevărul, intră cu pălăria în cap în altar, protestanți, nu știu ce, că suntem împăcați. Dar n-au venit să spună: „Dom'le, renunțăm la...” Noi suntem de la Hristos, voi din cât sunteți? De la 1054! Eh, nu ne păcălim! Și pe urmă, ultimul argument: nu numai asta, dar suntem și gata să murim pentru ce vorbim! Adică suntem gata să jertfim. Și nu există o moarte fără un răspuns, cu literă mare: Înviere!

– Sfinția voastră, s-a făcut mult caz când a murit papa [Ioan Paul al II-lea – n.n.], mai ales la televizor. Și este o problemă, că foarte mulți oameni se uită și s-a creat această... nu spectacol...

– ... demonstrație!

– *Așa! Am vrea să ne spuneți un cuvânt despre acest lucru și mai ales că s-au făcut chiar și parastase...*

– Dragă, eu spun ce-am înregistrat eu, cât am văzut, că eu mă uit, întâmplător, și la televizor. O demonstrație catolică; au profitat de faptul că papa, care [pentru catolici – *n.n.*] era cerul întreg, care era Dumnezeu întreg, după cum spuneau, [avea – *n.n.*] infailibilitate... Vor să arate catolicismul cât se poate de larg. La o lume cu înțelegere normală, întreagă și deșteaptă, au pierdut tot, au pierdut ce-au câștigat, tot. Că lumea merge pe poze, pe lumini false, stinse și aprinse. Nu merge pe adevăr întotdeauna. Și au amestecat întreaga lume cu asta. Și vor mai mult decât asta să facă din el [un sfânt – *n.n.*]. Și acum eu spun și răspund în fața tuturor, la o judecată mare, care va fi: „Oameni buni, ce zice papa acum, nu ce zicea când trăia?” Care vede ce realități sunt dincolo de demonstrațiile astea? Ce trebuia să... nu văd? E o demonstrație catolică... Însă există și o realitate din care nu poate să iasă cu una, cu două: adică treaba lui,

Dumnezeu să-i ajute, eu sunt creștin. Eu îmi văd de treaba mea, eu sunt ortodox. Atât. S-a făcut o demonstrație nereușită. Pentru că mereu se gândesc la prozeliți, la nu știu ce... Ca să-l declare sfânt... de toate vor răspunde!

– *Și mai ales că s-au făcut parastase pentru papă chiar în bisericile noastre!*

– Lăsăm la o parte, astea sunt jucării!

– *Jucării, dar au smintit sau au mirat lumea!*

– Dragă, asistăm la ele, că există draci! Dacă există draci, ce te mai miri de ce face dracul? M-ați întrebat care drac e mândru. Eh, tot dracul e al dracului, asta e!

– *Credincioșii noștri, când văd aceste lucruri, își pun o întrebare...*

– Unii credincioși, nu [toți – *n.n.*] credincioșii. Țăstia care sunt și nu sunt! Nu își pun credincioșii ortodocși! „De ce-ai venit, dom'le, să mă închin altfel, să fac altfel crucea?” Asta i-a smintit la 1700... Când au văzut că nu pot cu una, cu două, că... nu știa multe românul, dar știa cum să se-nchine! Și au zis: „Dom'le, închinați-vă grecește, dar țineți administrativ de noi!” Și acuma,

hoți! Acuma, încet, încet, încet, sunt mai catolici decât toți, „ortodocșii” greco-catolici... Și-ntr-un fel, să zic așa, s-a liniștit papa [Ioan Paul al II-lea – *n.n.*], că a pus un picior și-n Ortodoxie, prin România, chiar și prin Grecia sau pe unde a putut. Însă adevărul nu se lasă păcălit, dragii mei. Se lasă, se lasă, se lasă, se lasă... până a treia zi, când... și au sărit pietrele, și s-au cutremurat pământurile – și dă-ți seama ce a fost! Ce-a fost când a înviat! Ce fericire! Și ce iad pe satana! S-a terminat cu puterea lui.

Chiar o fărâmbă de ortodox, acolo unde-oi fi, dar întreg – că nu se poate dacă nu este întreg! Că dacă o minge nu este perfect rotundă, nu mai e minge! Și, când cade, sare în altă parte, nu mai sare cum sare una care e perfect rotundă. Că m-au mai întrebat unii, că am făcut sport când eram elev, ce zic acuma despre fotbal. Zic: „Uite ce este, acuma este un fotbal mult mai iute, în tehnică, dar mingea a rămas rotundă.”

Un condamnat la moarte s-a întors către împăratul – împăratul l-a primit, credea că-și cere iertare – și i-a spus: „Nu poți să-mi faci nimic dacă mă omori!” Eu rămân cu ideea mea, că

viața nu e asta, dragii mei! Asta e păcăleala pe care o aduce satana în lume: „Trăiește-ți viața, în sfârșit, fă ce vrei!” Asta e numai o trecere! Dar aia e veșnică! S-a terminat cu timpul. Și o să vadă fiecare, la moarte, țipete, vaiete, că au să vadă dracii faptele lor adevărate. Judecata de apoi nu ți-o face el... o faci tu singur, imediat, mergi judecat! Că știi ce-ai făcut. Ca să nu zici că ți-a făcut nedreptate. Singur vezi ce-ai făcut.

– Sfinția voastră, ziceți un cuvânt de duhovnic pentru așa-numiții adepți ai mișcării ecumenice sau pentru cei care fac propagandă protestantă și catolică, poate unii chiar v-au fost fii duhovnicești sau i-ați cunoscut...

– Dragă, nu vreau să mă prezint eu; vreau să-L prezentăm pe Hristos fiecare din noi. Nu am schimbat nimic, mărturisim ce ne-a învățat Hristos și, mai departe, prin apostoli. Și prin uriașii noștri Sfinți Părinți.

De aceea, în subînsemnarea canonului 87 al Sfântului Vasile spune că orice cuvânt al Sfinților Părinți are putere canonică. Va să zică, sunt mii de ani, mii de exemplificări, mii de învieri,

mii de adevăruri difuzate; va să zică: ce mai poți să mai zici? Decât ambiție proprie... De organizat așa, cum au zidit, au construit, așa... că toate astea vor cădea, toate. Pentru că templul este omul. Pentru că un oarecare a spus că, dacă-i iei pielea omului, nu mai există. E o mare greșeală! Trupul e un templu! Trupul e creat de Dumnezeu cu mare rost. Nu bem noi lapte nu departe de coada vacii, dacă e vorba? Nu e inima noastră locul unde Se poate așeza Hristos? Nu trupul ăsta primește sfânta împărtășanie, care înseamnă Dumnezeu, Dumnezeu, Dumnezeu, Dumnezeule? Nu? Trupul acesta este o lume întreagă, privindu-l, gândind cine l-a zidit și pentru ce l-a zidit. L-a zidit, ăsta e argumentul, spre chip și asemănare, nu dintr-un cuvânt.

Asta aș spune-o: să-și păstreze practica ortodoxă, acolo unde e... Sigur că te îndeamnă la jertfă, că nu se poate fără cruce. Asta e o enorm de mare greșeală, să crezi că fără valuri ai să treci marea, că ai să treci... cum a spus Hristos: „Vreți fără valuri? Vreți fără cruce?” „Cine fuge de jertfă, de cruce, fuge de Hristos”, zice Sfântul Teodor Studitul, și fiecare poate să spună lucrul ăsta.

Nu se poate fără a nu renunța la ceva în favoarea adevărului, că numai așa ai un nume și-o identitate! Dacă trăiești adevărul, unde ești, și să-l aperi cu jertfă. De exemplu, au făcut-o apostolii și mucenicii noștri, toți. Mai mult decât atât, după sute de ani, până pe vremea lui Constantin cel Mare au fost peste zece milioane de mucenici. Vă dați seama ce jertfe erau.

În Roma necreștină, singura distracție era mersul la arenă, unde îi mâncau leii pe creștini. Ce spectacol! Ce plăcere să vezi cum îl mănâncă leii pe fratele tău! Dar vă dați seama ce suferau creștinii? Și nu se lăsau deloc! Și, după două mii de ani, să ne lăsăm acuma? Ia uite! Da... Să vină să-mi taie capul, n-am cum să mă apăr. Măi, fraților, dar ce te faci dacă nu-ți taie capul sau dacă-ți taie capul și ești necredincios? Nu putem să ne jucăm cu adevărul. Adevărul înseamnă veșnicia noastră albă permanentă. E posibil s-o cucerești. Dumnezeu va trece peste foarte multe slăbiciuni omenești. Dar ridică-te și recunoaște: „Doamne, Doamne!...” N-ai dreptul să zici: „Dacă eu l-am creat, profit de momentul ăsta.” Că Dumnezeu creează prilejuri

sau, dacă s-a creat prilejul ca să poată să te modeleze, ce face El, mântuindu-te pe tine?

Nu există nimic, nu există niciun fel de loc, de împrejurare, să n-aibă un sens anume. Și niciodată nu-i cineva degeaba lângă tine. Suntem încadrați în așa fel ca noi să ne mântuim, să fim ajutați. Un dușman dacă e lângă tine, ai ocazia să te-ncununezi. Sau să-l folosești, dacă nu poți, dar să te-ncununezi că-l suporti. Că nu există dușmănie, asta a creat-o satana, nu e creație. Iubirea e criteriul de judecată. Și toate vor cădea. Putem noi să mistificăm, să cioplim altceva din Cel ce a spus „Eu sunt Cel ce sunt, Eu sunt Judecătorul la Judecata de apoi!”? Putem noi să zicem altfel? Omule prost!... Ai văzut ce spune: „Dintre două care sunt la moară, una se ia, una se lasă... unul se ia, unul se lasă.” Aceeași treabă o făceau, dar unul credea, unul nu credea. Adică, după adevăr. Și acuma, eu aș pune o întrebare tuturor dușmanilor Adevărului, și ai mei, și ai tăi, și ai... Am dreptate sau n-am dreptate? Judecând... mă apăr cu istoria, mă apăr cu Hristos: „Îndrăzniți, Eu am biruit lumea!” E permis lucrul ăsta, să suferi pentru adevăr, e o mare încununare. O veșnică încu-

nunare. Și o încununare care te încununează
în continuare în Împărăția lui Dumnezeu. Ei, ce-o
fi acolo... Dar știm că e ceva dincolo... extrem
de plăcut, care e dincolo de înțelegerea noastră
mărginită, în dimensiunea de oameni în care ne
găsim...

**„Cu o moarte toți suntem datori,
dar una-i ortodox să mori,
alta-i ecumenist vândut”**

(interviu realizat de monahia Fotini¹)

---

¹ Apărut în revista *Atitudini*, nr. 3/2009, pp. 6-9.

– *Părinte Arsenie, ni se spune în ultima vreme de către înalți prelați că nu mai avem voie să folosim cuvintele „eretic”, „papistaș” și că ar trebui să redefinim dogmele, ca să ne aliniem și noi Constituției Uniunii Europene. Cum vi se pare lucrul acesta?*

– Uite, domnule, parcă de la Uniunea Europeană ne tragem! E foarte grav cuvântul *eretic*, nu poate să fie rătăcire în învățătura creștină... Și cu ce să înlocuim cuvântul *eretic*? Parcă noi am făcut cuvântul acesta! L-au făcut Sfinții Părinți – și cine atacă problemele de dogmă cade în erezie. Iarăștia au atacat cu *Filioque*, Crezul a fost schimbat, iar papa, nu cu mult timp în urmă, a declarat că singura Biserică este Biserica Catolică... O mare greșeală tactică din punctul lor de vedere... Cum să zic, dacă a schimbat Crezul și s-a umplut tot Occidentul de infailibilitatea papală, acum vrea să se reverse și în tot Răsăritul? Eu uite ce vă spun: Biserica i-a dat

anatemizării pe toți cei care n-au respectat niște lucruri, la toate Sinoadele Ecumenice. Și peste tot a anatemizat patriarhi și alți oameni din Biserică și peste tot în istoria Bisericii au fost astfel de exemple. Anatema știți ce înseamnă? Despărțirea de Dumnezeu, unirea cu satana și intrarea în iad de pe pământ; aceasta este cea mai gravă pedeapsă pe care a dat-o Biserica – anatemizarea. Să avem o poziție de eroi, nu de milogi.

– Care trebuie să fie atitudinea noastră de mărturisire? Cum pot fi niște oameni simpli, care nu cunosc dogmele și nu știu cum să apere adevărul, eroi?

– Nu trebuie multă teologie ca să fii erou, trebuie cu multă fermitate să spui simplu: „Noi nu ne facem eretici.” Ce au zis Sfinții Părinți, acela-i adevărul pe care-l credem și noi, căci, după învățătura catolică, Sfântul Duh ar fi nepot al lui Dumnezeu – ei asta mărturisesc în Crez, de fapt – și sărmanii oameni nu știu nimic, pentru că preferă să fie milogi decât eroi care caută să afle adevărul. Noi rămânem la Crezul nostru, la Sfânta noastră Biserică Ortodoxă. Nu trebuie să

căutăm noi mucenicia. Nici Mântuitorul nu a vrut să ia crucea, dar, dacă i-a dat-o, a luat-o și n-a mai lepădat-o. Dar n-a zis ca ei. Să spunem așa: „Nu, domnule, eu sunt ortodox și nu am încredere în papistașii ăștia.”

– *Cum să creăm o atitudine la nivel de mase atunci când este multă dezbinare și între noi, ortodocșii?*

– Ca să creăm o unitate între noi, trebuie să ne așezăm pe o relație de poziție cu veșnicia. Voi nu vă dați seama, cercetând adâncul canoanelor, însemnările și subînsemnările lor, cât este de grav să faci altfel decât a hotărât Biserica, prin Sinoadele Ecumenice. Dacă vom acționa în conformitate cu canoanele și învățăturile Părinților, atunci vom crea și unitate, dar așa, dacă ascultăm mai mult de părerile organizațiilor mondiale de azi, nu are cum fi. Dar nu se poate nici fără cruce. Și știi ce înseamnă cruce? Să-ți iei ce nu-ți convine. Și toată frumusețea Învierii Mântuitorului, dacă n-ar fi fost crucea, nu era așa de grozavă. Întâi e munca și apoi roada muncii. Suntem în starea de efervescentă, adică de mărturisire. Mărturisirea noastră trebuie să

constea în adevăr. Dacă îți zice cineva „întovărășește-te cu mine!”, să te gândești mai întâi: „Dar tu cine ești? Dacă te închini ca mine, ortodox, atunci sunt și eu cu tine.” Dar catolicii au schimbat crucea... că se temeau ca nu cumva să mai fie ceva din practica ortodoxă, că asta are o semnificație, crucea – toată înălțimea Tatălui, toată adâncimea Fiului și toată lățimea Sfântului Duh – aceasta este invocarea Sfintei Treimi. La catolici nu știu dacă mai fuge dracul de cruce. E limpede, asta nu este o problemă grea. Mântuitorul a zis să nu facem schimbări de dogme cum ne vine nouă pe chelie, că oricine ne-ar porunci, înger de sus de ar fi, dacă ne învață altfel decât ne învață Evanghelia și Sfinții Părinți, nu avem dreptul să ascultăm – cădem sub anatema. Nu este o întrebare grea, dar este auzită greu. Ce teolog poate să-ți spună să faci crucea altfel, să ascuți de cutare, și nu de Crezul fixat la Sinoadele Ecumenice? S-au gândit ei la 1054 să schimbe hoțeste Crezul! Ei au fost dați anatemei și rămân așa până când revin la aceste adevăruri. Adevărul trebuie apărat, argumentul suprem este că cu o moarte toți

suntem datori, dar una-i ortodox să mori, alta-i ecumenist vândut.

– *Cum vedeți situația actuală, în care Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a trecut cu vederea așa de ușor problema împărtășirii mitropolitului Nicolae Corneanu la greco-catolici și doar IPS Bartolomeu Anania a opus rezistență, și niciun alt ierarh nu l-a urmat?*

– Nici pe Hristos nu l-a urmat nimeni, dar El a biruit. Așa și Anania a biruit. Adică ne-au mințit o dată cu greco-catolicii la anul 1700, și așa vor și acum. Țsta-i dracul, acesta-i viermele care roade Ortodoxia. Lor nu le convine să știe adevărul, pentru că adevărul, mai ales în problema de credință, te roade și te macină. Și cei mai mari dușmani ai catolicismului tot între catolici sunt. Pentru că sunt oameni care văd adevărul. Dar la Roma credeți că e numai catolicism? Acolo e și masonerie, acesta e de fapt fundalul, ține Biserica în frunte ca să poată cuceri și oameni pe mulți.

– *Ce ascultare trebuie să facem noi față de episcopii compromiși?*

– Dragii mei, în ierarhia bisericească credința e cea mai înaltă. Nu împăratul sau patriarhul este cel mai mare, ci adevărul prezentat smerit. Smerenia este cea mai mare. Și s-a făcut scandal prin sinoade, și adevărul a ieșit lămurit. Mai trebuie și un pic de scandal, ca să existe o rezistență creștină...

– *Dar întotdeauna era în sinod câte un sfânt care să povățuiască poporul credincios, și oamenii se luau după el...*

– Nu trebuie să căutăm care este sfânt și care nu, asta Dumnezeu o știe. Nu vă păcăliți, adevărul este numai unul. Ne-a dat Dumnezeu lingură nu ca să o ducem la urechi. Am primit un telefon de la cineva care îmi spunea că a căzut din pat și mă întreba ce să facă. Și eu i-am zis: „Domnule, ai numai două variante, ori rămâi sub pat, ori te sui în pat.” Și pisica, care era aflată sub pat, a zis: „Nu, domnule, eu am drept de moștenire, eu aici nu-l primesc. Să se suie în pat, pentru că în pat este născut, nu-l dă nimeni jos.” Dar în pat doar nu poate să stea, adică adevărul. Și atunci dracul vine și-ți spune: „Uite, vino la noi, te asigur că nu te mai deran-

jează nimeni pe veci.” Nu este lucru mic în viață răul cel mai mic. Adevărul trebuie apărat în întregimea lui. Să acceptați să muriți. Dacă nu acceptați lucrul acesta, te păcălește ușor. Nu vă păcăliți. Eu n-aș vrea să fim în foc, dar, dacă până la urmă ne bagă, nu suntem noi vinovați. Mai bine să arzi în foc decât să zici ca dușmanul. Frumusețea întâlnirii noastre nu mai există.

– *E nevoie de diplomație în Biserică?*

– Ce diplomație!? E nevoie de țigănie, mai degrabă, de târg. Adevărul e unul. Și dacă unul singur ține adevărul, acolo e Biserica. Nu e numai o fracțiune din Biserică, e toată Biserica. Aveți ocazia să fiți acel unul. Pe Bartolomeu Anania îl spovedesc – și el este unul din cei care mai țin adevărul și nu o să cedeze. Mai spovedesc și pe alți ierarhi și, dacă nu fac ce le-am zis și nu țin adevărul până la capăt, o cam slăbesc cu ei. Dar eu nu sunt decât un mic preoțăș care vrea să moară în culcușul acesta creștin. Nu vă jucați cu adevărul. Că avem impresia că murim, dar nu murim. Nu vă temeți, tată. Dar să știți că nu poți să aperi adevărul dacă nu te-ai îmbrăcat în haina morții mai întâi. Acum sunt

semne de sfârșit de veac, și dracul vrea să schimbe adevărul. Și mi se pare mie că sunt mai mulți mireni decât călugări care îmbracă haina morții. Și haina morții înseamnă să mori pentru adevăr. În momentul când aperi adevărul, deja ești pe tine cu haina morții. Mântuitorul n-a cedat cu niciun chip, și nu o să ajungem la marea cinste în care a fost El, de L-au jupuit, de L-au bătut, de L-au umilit; vă dați seama, dracul prinsese momentul. Cine a biruit: cel care a fost lovit sau cei care loveau? Apostolul Pavel, această grozavă figură, spune că, dacă înger de sus vă va învăța altceva, anatema să fie. Bine, că unii vor să fie ortodocși și să mai stea și la o cafea sau la masă cu ereticii. Exact ca greco-catolicii – „închinați-vă ca voi, dar să țineți administrația de noi”. Și așa greco-catolicii au fost foarte catolicizați. Acesta e sistemul – ca să te amortească, să nu mai vezi, pentru că neadevărul în care ei trăiesc îi muștră pe dedesubt. Voi nu vă dați seama ce durere ai când ești un om vândut. Încă o dată vă spun: adevărul poate fi la unul singur, și să fii fericit că ești singur, căci cu atât mai puternic vei fi. Pentru că, de acum, urmează să mă ajute Hristos, eu am făcut tot ce mi-a stat în putință, de acum Hristos va birui întru mine...

„De ce n-ai iubit?”

(interviu realizat de monahia Fotini¹)

---

¹ Apărut în revista *Atitudini*, nr. 10/2010, pp. 26-31.

– *Părinte, cu ce cuget să ducem o viață creștină în aceste vremuri grele?*

– A fost întrebat Iisus Hristos: „Ce este adevărul?” Mântuitorul a spus: „Eu sunt Viața. Eu sunt Calea, Adevărul și Viața.” Dacă nu e cale, nu e mergere. Dacă nu-i adevăr, nu-i cunoaștere. Dacă nu-i viață, nu e viețuire. Eu sunt Cel ce sunt. Asta scrie pe aureola Sa [în icoane – *n.n.*]. Cât am fost închis la Aiud, 14 ani nu ne-am văzut unii cu alții, ne țineau izolați. Mare dar este să îl vezi pe celălalt. Sfântul Macarie cel Mare a văzut o căpățână de mort în pădure și a întrebat-o: „Ce ai fost?” Și i-a răspuns: „Popă idolesc am fost.” „Voi unde sunteți?” „În iad”, zice. „Și aveți vreo ușurare?” „Avem, când te rogi tu pentru Egipt.” E vorba de Macarie Egipteanul. „Și ce ușurare aveți?” „Ne vedem fețele unul altuia.” Și eu am simțit lucrul acesta când eram în închisoare, când ne scoteau la anchetă, ne dădeau niște ochelari de tablă, pe deasupra cu

sticlă, ca să pară normal. Mie, la un moment dat, mi-au dat ochelarii și lipsea tabla aia. Dar nu am spus, că dacă spuneam, mă omora pe loc. Am tăcut, dar, ducându-mă el de braț, am văzut înaintea mea la vreo zece metri că alt gardian ducea un deținut. Ei, am avut o bucurie deosebită că am văzut pe unul de-al meu. Și atunci mi-a venit în minte bucuria de care vorbea scheletul pe care l-a văzut Macarie cel Mare. Nu vă dați seama ce bucurie este!

Și omul își pierde timpul acesta scump. Și moartea nu vine să-i faci o cafea. Nu-i de glumă. E o mare realitate. Atunci toată lumea se grăbește. Da-i târziu, degeaba te grăbești, totul e să pleci la timp. Dacă ai ști ce te așteaptă, nu-i nimic greu. Or, marea bucurie e veșnică, căci spune așa într-un loc: „Dacă chinurile iadului sunt la nivelul zilei morții, e destul.” Că ești conștient, știi ce-ai făcut, nu mai merge. Spui la duhovnic un păcat și vii cu o mie de scuze. „Să vedeți, dacă nu era o situație care m-a obligat...” – încerci să te scuzi, dar moartea nu te așteaptă. Gândiți-vă că iadul, viața, ziua morții nu sunt pe o mie de ani, sunt pe veci. Pe veci, dragii mei, pe veci, căci spune iar într-un loc așa: „Dacă

știi că există veșnicie și nu iei nicio măsură, meriți să fii închis în casa de nebuni.” Nu iei nicio măsură, când știi ce-ai făcut? Așa de ușor te poți salva!

– *Și cum putem să mai ținem rugăciunea?*

– Eu sunt întrebat toată ziua: „Cum să ne rugăm, cum?” *Doamne, Doamne, Doamne, Doamne* dacă zicem, e bun. Pentru că Dumnezeu nu-i supărat pe noi atât de mult, cât pentru faptul că suntem nepăsători. E supărat pentru asta Dumnezeu. *Eu v-am făcut și la Mine nu vă gândiți. Eu vă iau, Eu vă fericesc, Eu vă judec, nu vă gândiți și la Mine deloc?* Această nepăsare îl doare pe Dumnezeu. Ca orice mamă căreia nu-i plânge copilul deloc ca să-i dea țâță. Ei, nepăsarea asta e foarte dureroasă. Unde-i iubirea autentică? Întrebarea este: „De ce n-ai iubit?” Răspunsul e limpede: „Pentru că am urât, am dușmănit” – și asta este ceea ce ai băgat în traista veșniciei tale. Trăistioara aia mică, nici aia nu e plină; din ea te hrănești o veșnicie întreagă, cu un simplu *Doamne, Doamne, Doamne, Doamne*. Nu trebuie să ne concentrăm pe rugăciuni lungi sau rugăciuni mistice. Acea este a

oamenilor mari. Noi suntem viermi, dar poate nici așa. Rugăciunea *Doamne Iisuse* e o rugăciune foarte importantă, de mare taină, dar să fie tăcută. Pretinde lucrul ăsta, rugăciunea inimii: taină. Dacă se poate, nici tu să nu știi că zici. Așa de tainică este. Ai rugăciuni, *Tatăl nostru*, ai psalmi. Și, dacă nu taci, ai vorbit față de tine însuși, că eu suflu și răsuflu. Dar nu te-ai întrebat: „De unde e puterea aceasta?” Rugăciunea inimii e o rugăciune foarte importantă și foarte bogată, foarte înzestrată, dar tainică. Dacă ai vorbit [cu alții despre faptul că o zici – *n.n.*] este egal cu a mânia oile la un cioban. Dar ăla știe de ce le mână, tu nici nu știi ce faci. Am auzit și eu și zic că e ceva decât nimic; dar tu ești departe de nimic. Rugăciunea inimii e viața ta: sufli și răsuflă. Nu se vorbește. Prezinți acest lucru, intri într-o intimitate cu divinitatea: *Doamne Iisuse, Dumnezeule, miluiește-mă pe mine, păcătosul!* Dar eu am redus-o până zic așa: *Doamne, Doamne, Doamne*. Nu merge să păcălești. Spun *Doamne, Doamne*, dar pe toate fibrele, nu pe unde trece sângele vieții, ci sângele nevăzut; nu sângele roșu, ci sângele duhului. Să-mi spuneți unde greșesc și mă corectez. Cine poate să se plângă

că nu a știut? N-ai știut că bat clopotele? Te întreb: de ce bat? Cheamă viii, plânge morții și oprește vifornița. La o conferință m-au întrebat ce melodie îmi place. M-am pus în situația să nu știu ce să răspund, că nici de astea de-ale lumii nu știam să zic o melodie, alte lucruri nu știam, și mi-a dat în minte: „Bătaia clopotelor îmi place, domnule!” E o melodie cu semnificație, nu-i o melodie pe pielea goală, așa, cum se obișnuiește la discotecii. Am auzit și eu, scuzați-mă, că așa-i pe acolo. Să nu socotiți că sunteți ființe neînsemnate și că rugăciunile nu vă sunt auzite. Niciun pui de găină nu chiuie degeaba, cloșca imediat e acolo, atentă. Aveam la mama acasă o cloșcă, și a ieșit un pui negru. Și-l bătea cloșca, și eu aveam necaz pe cloșcă, fiindcă nu creștea puiul ăla. L-am prins, l-am mângâiat, dar el, mititelul, tot la cloșcă se ducea, la mama lui. Așa îmi zicea mămica mea: „Numai mamă să nu fii.” Te-a obligat, îl suportă așa cum este, că-i al tău. Dar el are legătura cu mama lui din pântece. El n-are conștiința rațională, el are conștiința instincțională. El o intuiește și o cunoaște pe mamă cu intuiția din pântece. Am văzut un copil care urla de șperia tot cartierul. Toată lumea îl lua în brațe,

și nu tăcea; când a venit maică-sa, a tăcut imediat. Îl cunoștea din pânțece. Am avut un câine orb. Într-o seară, am deschis poarta eu, am ieșit la aerisire, așa, și un câine cât un măgar de mare a sărit la mine, în stradă. Fără să știu că și câinele meu era alături de el acolo și că știa că eu sunt pe acolo. A ieșit neștiut de mine din culcușul lui și s-a repezit la câinele acela. De ce l-a apucat nu știu, dar urla câinele ăla și ăștia se rugau de mine să-mi chem câinele înapoi. Zic: „Nu-l chem, nu-l chem înapoi, lasă să te înțelepțești și mata.” Un câine orb care merge pe conștiința instinctuală, așa-i și copilul, el comunică cu mama din pânțece. Comunică cu ea, dar în pânțece nu plânge, că-i dă ce trebuie. Ferească Dumnezeu să-ți bați mama. Nu se mai pune în discuție că mă iubește mama: mă trăiește. Mama îl supraveghează când doarme, nu cumva vreun purice să-l trezească.

– Referitor la educația tinerilor, credeți că ar fi viabilă o alternativă de învățământ acasă? Învățământ creștin ortodox, ferit de minciunile de acum din manualele școlare.

– Dar când s-au învățat neminciuni? Dacă ai un moment să spui când s-au învățat neminciuni, de ce nu execuți? Dragă, niciodată nu ai mai mâncat mâine pentru azi. Azi ai mâncat pentru azi, mâine mănânci pentru mâine. Dar nu pot să spun că mănânc mâine și pentru azi, aia nu prea merge. *Astăzi trebuie să auziți cuvântul Meu*, zice Mântuitorul. Să nu vă învățoșați inimile voastre. Și cuvântul e divin, nu e omenesc, adică pentru cine vorbește, nu pentru cine latră. În tot cazul, tot te îngrijești de viața aceasta, dar nu durează decât astăzi. Mâine nu-i al nostru. Dumnezeu dispune. Orice clipă o trăim că vrea Dumnezeu. Și când spune: *Nu se mișcă fir de păr fără voia Mea*. Părul este foarte maleabil. Dintre toate organele omului, părul se mișcă cel mai ușor, la cea mai neînsemnată adiere de vânt. Dar Dumnezeu, ca să-l asigure, i-a dat rădăcina părului. Rădăcina asta este obiectul, subiectul vieții noastre. Va să zică, tot ce gândim, Dumnezeu ne guvernează. Știe tot, absolut tot, tot. De ce, de ce această nepăsare? Pe mine al treilea învățământ mă interesează. De ce? De ce nu ai iubit? Atâta nepăsare! Ce așteptați? Prepelite să zboare pe sus? Au fost și acestea

niște adevăruri – prepelițe fripte. Dar tu nu ești evreu, că numai evreii se gândesc că au fost favorizați înaintea a toate neamurile; dar ajung la Răstignire și li se înfundă acolo. *Mi-ai mâncat prepelițele și M-ai păcălit.*

– *Ce spuneiți despre faptul că mai-marii statului vor să legalizeze prostituția și drogurile?*

– Acesta-i actul de moarte al lor. Ferească Dumnezeu! Dar este omul liber să facă ce trebuie. Nu i s-a dat lingura s-o ducă la ureche, ci s-o ducă la gură. Treaba lor. Eu nu fac anchetă. Eu m-am călugărit. Și, vă spun sincer, nu mai pot de bucurie. Am 96 de ani, am fost un băiat bogat în viața mea, aveam mașină acum 80 de ani și le-am lăsat cu multă plăcere; sunt acum fericit. N-am nicio obligație, decât conștiința care mă îndeamnă să am un act de prezență.

– *Părinte, spuneiți-ne un cuvânt despre călugărie.*

– E cel mai minunat lucru în creație. În creație, nu în lume; peste îngerii. Tăierea voii asta înseamnă – lupta cu Dumnezeu – și trebuie să-L biruim. E un paradox. Cum să-L birui pe Dumnezeu?

Făcând ce spune El. L-ai biruit dacă faci ce spune Dumnezeu. Să fii fericit pentru că e cel mai minunat lucru în creație. Sfântul Grigorie de Nyssa spunea despre om că este copleșitor de neînțeleș. Dumnezeu are taine, necunoscute nici de îngerii, despre om. Îngerii nu cunosc toate ale omului și diavolul pune râvnă nemaipomenită în toată mișcarea lui, ca să ne iasă din cap că suntem după asemănarea lui Dumnezeu. Treaba dracului, dar noi așa suntem creați, singuri în creație. Că îngerii au daruri deosebite, e altceva, dar chip și asemănare suntem numai noi. Mântuitorul a luat chipul și asemănarea omului, care înseamnă Dumnezeu văzut. Dar – culmea! – culminează prin monahism. Așa că monahismul are o comparație nemaipomenită, de neegalat.

Sfântul Grigorie de Nazianz, teologul, are vorba asta: „De orice cuvânt în plus vom da răspuns.” Și, cu atât mai mult, de orice cuvânt rușinos. Și zic eu: și, cu atât mai mult, de orice cuvânt dușmănos, stricăcios, tiranic. Omul e făcut de Dumnezeu cu chip și asemănare, singur în creație. Și e destul. Mântuitorul S-a făcut om, că era Dumnezeu. N-a ieșit prin asta din dumnezeire, S-a dus tot la neamul Lui, care-i omul.

Dar vă spun, culminează prin monahism. Monahul se leapădă de sine. Și zice [Evangelhia – *n.n.*]: „Lasă și tată, și mamă, și frați, și surori, și copii.” Plăcerile vieții le mai sictirim, pentru că am apucat pe un drum. Unii zic: „Vorbești degeaba, părinte. Viața-i alta.” Este, dar să știi că ești căzut. De unde ai căzut, prostule? Credeți frățiile voastre că Adam a fost creat de Dumnezeu handicapat, cum a dovedit-o? L-a făcut [Dumnezeu – *n.n.*] perfect. Dovada că el rezista, și când zice *dumnezei sunteți*, nu zice decât către fiii lui Adam. Nu vă descurajați de viață, nu faceți greșeli care nu se mai pot repara. I-am spus și episcopului lucrul acesta: „Măi, nu face greșeli să nu te mai poți apăra.” Așa că să mulțumiți cu fața la pământ că sunteți călugări. E cel mai mare lucru în creație. În creație, nu în lume, peste îngeri. Pentru ce greșim, totul se plătește, că s-a angajat dumnezeirea... Adică a greșit Dumnezeu? *Adame, ce-i cu tine acolo?* Așa că ce mai putem salva este prin monahism. Uite, vin la mine fete care, după ce se mărită, zic: „Părinte, dacă știam ce mă așteaptă, nu mă mai măritam.” „Nu ți-am spus eu?” Dar nu contam atunci, acum conțez. Dar eu vă spun: sunt

foarte bucuros că sunt călugăr. N-am greșit, chiar dacă am supărat-o pe mămica mea. Dar sunt liniștit de strâmbătatea asta pe care i-am făcut-o. I-am spus: „Mămică, trebuie să vină toți aici.” Fără să-mi dau seama că dialogul acesta l-a avut și Sfântul Ioan Gură de Aur cu mama lui. „Vrei să mă lași a doua oară văduvă?” – i-a zis ea, și el s-a apărut. Dacă sunteți nepăsători, degeaba. Adică: „Ce n-am făcut Eu, zice Dumnezeu, ca să vă salvez?” Dar ești liber. Dracul n-a murit, adică nu s-a îndrăcit, pentru că nu l-a făcut liber Dumnezeu, ci pentru că l-a lăsat liber. Și asta e libertatea, ea trebuie aureolată, nu în nepăsare. Dar ce ne pasă nouă, că suntem alături de Maica Domnului. Dumnezeu, la Crăciun, ne-a dăruit pe Fiul Lui. Și omenirea l-a dăruit pe Maica Domnului. Un ucenic l-a întrebat pe părintele lui: „Ce e smerenia?” Și părintele i-a spus așa: „A te vedea pe tine sub toată făptura, fiule.” Toată făptura, și viermele e făptură. Cum să te vezi sub vierme? Tu, cu nume așa de măreț, cu limba care vorbește, nu numai care mușcă? Da, dragii mei, dar a avut dreptate bătrânul, pentru că viermele își caută viața continuu. Nu se uită la timp, el își caută viața lui și ce-i trebuie lui.

– *Cum va rezista neamul românesc?*

– Va avea neamul românesc, după părerea mea, o mare misiune. De ce? Nu pentru că am avut un Ștefan cel Mare în Moldova, un Mihai Viteazul, pe care-l susțin cu tot sufletul, în partea astălaltă, și Vlad Țepeș. Nu pentru asta. Ci pentru că neamul românesc nu a uitat bătaia clopotelor. Dacă tu cauți viața ca un vierme, primește plată, dar de vierme. E copleșitor, zice Sfântul Grigorie, căci învinge aspectele nevăzute ale vieții, ale existenței pozitive ale vieții. Dacă reușiți să suportați lumea așa cum e, ați ieșit din categoria viermilor; intrați în categoria omului. Și nu-i ușor. De aceea am vrut să vă văd și eu, ca să vă trăiesc. Că nu-i de-ajuns să mă iubești, trebuie să mă trăiești. Orice român are o mișcare interioară trecătoare, dar o are când aude bătaia clopotelor. Pentru că România nu a dus nicio dată un război de avangardă, adică de înaintare, ci de avanpost, de apărare. Avem voie să ne apărăm. Și Țara Românească nu a vrut nicio palmă de pământ să ia de la vecini. Atacată din toate părțile: ba de unguri, ba de ruși, ba de turci și de greci. Toți vor să tragă de noi.

Și a trecut odată un grup cântând, nu în cuvinte românești, ci ungurești, și era și un oarecare Otto, cu care făceam fotbal împreună. „Măi, Otto, tu ești ungur?” „Da!” – așa cu emfază la mine. Ați uitat că sunt și eu român. Și m-am suit pe banca aia și am vorbit o jumătate de zi și m-au făcut primar în orașul ăla. În trei zile am scos toți ungurii de-acolo, asta am făcut în primul rând. Cu nicio condiție, nici nu am vrut să stau de vorbă. M-au dat în judecată. Revenise axa: Budapesta, București, Zărnești. Bineînțeles că nu m-am jucat cu viața mea, dar aveam o răspundere de român. M-au condamnat, bineînțeles, dar nu s-a aplicat. Asta era la Brașov. Dar pe urmă i-am pus și eu în mișcare. La proces a venit o parte din oraș, plus cetățile de-acolo. Și-am zis: „Mi-am făcut datoria.” Și m-a luat Aiudul. Deci pregătiți-vă să rezistați unde nu vă e voia, printre pietre. Dragii mei, trebuie să alergăm după două lucruri. De ce Mântuitorul a spus să fiți înțelepți ca șerpii? De ce a ales animalul acesta atât de fioros, de înspăimântător, șarpele? V-ați gândit vreodată? Șarpele nu moare, orice i-ai face, numai dacă-l lovești în cap. Așadar, ferește capul! Fiecare a văzut un șarpe și

și-a dat seama că, dacă nu îl lovește în cap, tot nu moare, și Mântuitorul e capul nostru și trebuie păzit cum își păzește șarpele capul. Nu fugi la Hristos, ai pierdut tot! Cine este Hristos? *Eu sunt Cel ce este*. El e totul. Deci de aceea să fim înțelepți ca șerpii. Dar acum am pus mâna pe vierme. Ce înseamnă că am pus mâna pe vierme? Mă rog să mă ia și pe mine în plimbarea lui. Să caut și eu viața. Sunt călugăr și, vă rog să mă scuzați, nu vă invit că sunteți neputincioși, dar, dac-ați îndrăzni, e cel mai mare lucru: călugăria.

„Nu-mi pare rău că sunt român”

(interview realizat de monahia
Fotini și rasofoara Neonila)¹

---

¹ Apărut în revista *Atitudini*, nr. 5/2009, pp. 22-25.

– Părinte, în această problemă mult controversată a cipurilor, în care oficialități atât statale, cât și clericale vin și ne spun că aceste cipuri nu aduc nicio daună persoanei umane, ce argument trebuie să invoce simplul credincios în fața lor?

– Este foarte simplu. Eu vreau să mor o singură dată, nu de o mie de ori. Eu nu le accept, pentru că ar fi o moarte duhovnicească. Îmi aduc aminte, eram la închisoare și m-au luat din celula aia acolo și se știa că, de regulă, cel pe care îl lua nu se mai întorcea; și a început să se comunice repede prin morse pe perete că l-au luat pe părintele Arsenie. Dar, de fapt, mă chemase un colonel și ei credeau că mă omoară, și îmi dădeam seama cât de caraghioasă este lumea, când Mântuitorul spune: „Nu se mișcă fir de păr fără voia Mea.” În viață să ai o poziție pe linie. Adică drumul cel mai scurt între două puncte: nu ocolit, nici frânt, ci poziția de linie dreaptă.

Deci asta e poziția: să fii pe linia asta dreaptă mereu. Cât se poate să nu fii greu în spinarea celui care te duce, că cineva te duce. Și m-a întrebat colonelul acela: „Cum e cu Dumnezeu?” Zic: „Ce vreți să spuneți?” „Există sau nu există?” Și i-am răspuns: „Nu ți-e rușine! La întrebarea asta îți răspund mulți copii din școala primară.” Erau zece colonei acolo la Aiud. Și le mai zic: „Domnule, n-am vedea, n-am poetiza, n-am versui, n-am înțelege frumusețea, armonia lucrurilor, dacă nu am fi făcuți de cineva superior acestor mari calități.” Ei, dacă porcul nu cunoaște la portocale, degeaba îi prezinți o reclamă frumoasă, care e cu tentă occidentală și orientală. Nu e porc că-l taie la Crăciun, e porc că-l taie în fiecare clipă. Și apoi l-am întrebat: „Dar dumneavoastră de ce nu credeți? Ce argumente aveți? Eu sunt gata să mor pentru tot ce spun. Sunteți gata să muriți pentru tot ce spuneți? Că noi nu putem gândi, mișca spre înălțimi dacă nu pui și problema morții mai întâi.” Morții nu poți să-i faci o cafea, e o mare realitate pe care lumea o neglijează sau cel puțin știe că nu vine nici azi, nici mâine, nu se știe [când vine – *n.n.*]. Nu se

riscă când e vorba de veșnicie niciodată. Dacă e o punte peste o prăpastie, dar acoperită cu frunze, și vine unul și-ți spune „Domnule, nu te culca alături, că e prăpastie!”, dar un milion de inși spun „Nu-i adevărat!”, de care ții cont? I-am scris Preasfințitului Varsanufie: „Orice clipă poate să fie un timp și orice suspinare poate să fie o rugăciune.” Nu există un timp cât de scurt să nu poată fi controlat și binecuvântat de Dumnezeu. Și a fost întrebat Iisus: „Care-i calea?” „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața.” Dacă nu e cale, nu e mergere. Dacă nu-i adevăr, nu-i cunoaștere. Dacă nu-i viață, nu-i viețuire. El era tot. „Eu sunt Cel ce sunt.” „Fără de Mine nu puteți face nimic.” Mă jupuiți, faceți ce vreți, dar acesta e adevărul! Nu accept să-mi pierd libertatea cu care m-a creat Dumnezeu pentru cipul vostru!

– *Cum să facem demersul, ca mărturisire în fața Cezarului?*

– În fața Cezarului să spuneți asta: „Omorâți-mă, că eu nu pot fără cruce!” Nu se poate fără cruce. Toată frumusețea Învierii Mântuitorului n-ar fi fost așa de grozavă dacă n-ar fi fost

crucea mai întâi. Nu vă înșelați! „Cine fuge de cruce fuge de Dumnezeu”, spune Sfântul Teodor Studitul. Nu se poate fără jertfă.

– *Părinte, statul acesta vrea să scoată Adevărul din oameni, vrea să le scoată oamenilor crucea și icoana din casă. Ce să facă monahii și duhovnicii și ce să facă poporul, când senatul s-a pronunțat pentru introducerea acestei legi a actelor biometrice?*

– Când vine lupul să te atace, ai libertatea să te aperi. Nu întindem mâna: „N-ai voie să intri!” Te lupți cu el, și poate să cadă el; ești în legitimă apărare. Trebuie să aperi adevărul, dar cu strategie, pentru că, dacă lupta este lipsită de strategie, te calcă în picioare. Noi suntem niște inși fără valoare, dar unitatea noastră poate avea. Noi ar trebui să ne bucurăm că trăim niște vremuri ca acestea de cruce. Vorbim mereu de cruce, dar crucea înseamnă să iei ce nu-ți convine. Trebuie apărat adevărul. Cuvântul acesta al Mântuitorului: „Fiți înțelepți ca șerpii...” De ce a ales jivina asta ca înțeleaptă? E odios, dar Hristos a spus-o cu rost. Șarpele, oricât l-ai tăiat, nu moare, dar dacă îl lovești în cap, moare. Și

capul este Hristos. Noi trebuie să-L păzim pe Hristos cu orice chip, să nu fie lovit. Că noi numai datorită capului trăim. El e Calea, Adevărul și Viața.

– *Vorbeați de strategie, cum să înțelegem strategia?*

– Să fim uniți, că, dacă ești singur, te calcă în picioare, dar dacă sunt mulți... Ei nu sunt proști. E un comandament pe undeva, de comandă lucrurile astea, în frunte cu dracul. I-am spus părintelui Justin că a dat bătălia prea devreme, dar eu nu am fost împotriva lui. Părintele Justin a tras un clopot și s-au trezit toți adormiții neamului. Bine a făcut! Dar cei de aici m-au dat la Radio Dobrogea, în tot felul, cum le-a convenit lor, așa încât eu să par că aș fi împotriva părintelui Justin. Dar i-am amenințat și eu și le-am zis că eu nu țin de Constanța, țin de București.

– *Dar cum să perceapă credincioșii faptul că purtătorul de cuvânt al Patriarhiei a spus că nu vede niciun pericol și că el e primul care își pune cip [în acte – n.n.]?*

– O mare greșeală tactică a făcut. O mare greșeală! Dar nu Stoica e sinodul și poziția Bisericii. Adevărul este unul singur; unde e adevărul, acolo e toată Biserica, nu e o fracțiune de Biserică. Dacă tu ești singurul care susții adevărul, toată Biserica e cu tine.

– *Sfinția voastră cum vedeți lepădarea prin acest cip?*

– Încă nu e lepădarea cea desăvârșită. Dar este începutul primejdios al acelei lepădări, din care nu vei mai putea ieși mai târziu. Deocamdată s-a arătat numai un 6, dacă înțelegeți, și mai urmează încă doi. Toate sunt bune – că se separă adevărul de minciună. Dar dușmanul, nu vedeți? Atacă tocmai lucrurile esențiale care țin de viața aceasta socială: pașapoarte, cartele auto, buletine. De aceea nu este acceptabil să intri în luptă fără gândul morții, al jertfei, al crucii. Or să mai cadă din noi. Cum o vrea Dumnezeu! Eu m-am pronunțat, bineînțeles, cu gând smerit, că nu sunt Mafalda: nu accept așa ceva! Căci bătălia s-a dat și de sârbi, și de greci, dar cu instituțiile s-a dat...

– *La noi știți cum e cu instituțiile...*

– Tu ești o instituție dacă stai bine în adevăr! Nu-mi pare rău că sunt român. Felul cum pui problema ar părea că românii sunt proști. Uite că nu sunt proști! Știu să reacționeze și mă bucur foarte mult, chiar dacă generația aceasta nu mai are forța generației trecute. Îmi amintesc pe vremea lui Carol al II-lea, eu am dat bătălia asta de jos. Eram de față când regele a vrut să pună mâna pe Garda de Fier ca organizație și oferea fel de fel de lucruri. Și Codreanu nu era de acord.

Noi nu eram ca niște politicieni. Eu eram un copil, la douăzeci și ceva de ani, doritor de luptă pentru frumusețea unui adevăr, în fruntea căruia se afla Arhanghelul Mihail. Eu eram împotriva sângerei. Dar nu contam eu. Eu eram un scui-pățel acolo, dar trăiam. Și uite că Dumnezeu nu m-a lăsat. Pentru că am învățat troparul Sfântului Arhanghel Mihail de când eram mic. Codreanu era un om cinstit, un mare erou. Am stat cu el mult de vorbă și am fost prin tabere, dar ne mai și contraziceam. Adică nu eram pentru poziția asta exclusiv militară într-o problemă și cu nuanță politică, dar și spirituală. Uite, vă spun o situație: cum era să-l dea jos pe regele Carol.

Am provocat o întâlnire pe Calea Victoriei în București, eram până la nouă inși, atât. Și am început să cântăm cântece legionare pe Calea Victoriei. Și, vă dați seama, s-a adunat lumea, încât nu se mai vedea de lume. Și era unul mai plinuț acolo, și s-a ridicat la tribună: „Cum să strig?” Și i-am zis: „Jos regele Carol al II-lea, trăiască regele Mihai! Ura!” Și acela a zis invers. Și a zis „ura” când nu trebuia și „huo” când trebuia. Și atunci mă gândeam: „Ce să fac eu?” Și am zis: „Dați-l jos!” Acum, eu fiind mai mititel, m-au ridicat repede pe mine. Am luat cuvântul, am liniștit poporul și am zis limpede cu intenția să repar și greșeala care se făcuse în clipa aia. Lumea a zis cum am zis eu. Și am zis: asta e lumea! Apoi ne-am retras la un hotel să vedem ce zice presa. Și au apărut niște articolașe, dar mititele – ceea ce însemna că le era frică și celor de la presă. Noi speculam lucrurile acestea. Și am recurs la un lucru de mare risc. Am luat trei mașini și am început să strigăm prin fața palatului: „A abdicat regele! A abdicat regele!” Și am strigat până când, într-adevăr, a abdicat regele! Și, cu o astfel de ediție specială, vă dați seama ce era pe noi! Eram în mașină cinci inși: un avo-

cat, doi doctori... și ne-am hotărât să mergem la Văcărești, să cerem rugăciune la Arhanghelul Mihail. Și era destul de închis ca drum. ... Și am ajuns la Văcărești. Acolo era lacăt, era poartă, dar băteam în poartă ca niște stăpâni. Ne oprește paznicul să-i spunem cine suntem. Și am luat eu comanda. „Domnule, a biruit Garda de Fier. Deschideți-ne să ne închinăm aicea, să facem altar la Văcărești, nu închisoare de deținuți!” A pus mâna pe telefon și ne-a deschis imediat civilizat. Și era un deținut acolo, un singur legionar. Și zice: „Nu te scot de aici!” Și l-am scos, a doua zi, bineînțeles. Și eu stăteam în Zărnești, Brașov, unde am fost și primar. Și când am ajuns de la Văcărești înapoi în centru, nu mai încăpeai de cămăși verzi. Toți s-au dat jos. Eu am refuzat să mă dau. Și am băgat la cap. Toți acum erau legionari, dar de formă. De unde or fi scos cămășile alea verzi în câteva ceasuri, nu știu! Și am ajuns și la Brașov, și am dat ordin să dea raport în gară. Să fie și o manifestare văzută, ca să putem face un plan de bătaie. Când am ajuns în gară la Zărnești, nu era niciun om. Și m-au informat unii că pe terenul de fotbal s-au adunat. Și am ajuns pe terenul de fotbal.

Tot orășelul era adunat acolo; pe marginea și pe mijlocul terenului erau legionarii și veniseră să dea raportul. Dar nu îi cunoșteam. Și m-am învățat minte de la București. Nu le-am dat atenție, i-am împrăștiat, i-am gonit. „Nu vă cunosc pe voi!” Nu faci armată cu improvizati. Noi purtam cămașa verde cu o convingere puternică și nobilă. Am luat comanda cum trebuie. Și nu îmi pare rău. „Așa credeți voi, profitorilor? Și vă și condamnați că îndrăzniți să îmbrăcați cămașa verde, de care numai ați auzit și voi. Și, potențial, voi ați fost prigonitorii.” Așa le-am zis. Și *homo homini lupus* nu mai e valabilă, cum că omul îi lup pentru om. Nu, omul e dumnezeu pentru om de când a venit Hristos. Vedeți? Aceasta este strategia! Hai să intrăm cu nițel curaj în valorile autentice, care au relație cu veșnicia. Acționați cu strategie! Eu acum nu sunt așa de informat și nu am o armată în jurul meu, cum are părintele Justin. Eu sunt singur aici. Dar puneți-vă capul la bătaie! Important e să stai de vorbă cu tine în orice clipă. Nu e permis să nu știi ce ai de făcut. Poate sunt situații să rabzi, mergând pe linia unei credințe trăite. *Nu se mișcă fir de păr fără voia Mea și Îndrăzniți, Eu*

am biruit lumea. Biserica, nici porțile iadului nu o vor birui. Și, chiar dacă mori, nu mori, frate! Ai trecut de la moarte la viață! Nu-s cuvintele mele. Și așa este. Acestea nu sunt niște povești, dragii mei. Repet, moartea nu poți să o păcălești cu o cafea. Moartea e o mare realitate. Iadul e o mare realitate, confirmat de Mântuitorul: „Mergeți în focul cel de veci!” Și a trecut de la moarte la viață. Va să zică, viața trebuie să fie nițel pipăită și întrebată: *Cine sunt eu?* Dar numai în funcție de marele Adevăr în contingentă cu veșnicia, că altfel... ești un politician prost. Te duci în târg să-ți cumperi și tu o haină și te-a păcălit un jidan prost, cu o haină putredă.

– *Care credeți că ar trebui să fie următorul pas strategic, mai ales că am aflat că legea privind buletinele electronice s-a votat deja, tot așa, „tacit”?*

– Este de dorit poziția grecilor, care au avut în frunte pe patriarhul însuși militând pentru drepturile credincioșilor împotriva acestor acte. Dar știți ce înseamnă 666? Explicația am găsit-o și eu la unul din Sfinții Părinți, nu este a mea. Noi trebuie să apărăm crucea, dar împotriva

căruia dușman? Că în planul de foc pe care eu l-am băgat și în biserică, nu numai în armată, este și asta: precizarea poziției tale față de inamic. Cine e inamicul la noi? E dracul! Diavolul zice că este creatorul lumii. (...) Dați-vă seama ce îndrăzneală! „Lepădatule!” Însă e o creație, un ticălos. Am făcut o constatare de pe poziția mea de monah și de duhovnic: insistă foarte mult dracul, nu se lasă deloc. Însă e un vândut, e un lepădat, e un apostat, un tolerat. Nu contează. Deci trebuie să cunoaștem poziția creștină mai întâi, care o nimicește pe cea potrivnică. Nu trebuie să fim nici pe poziția de răzbunare, să avem satisfacție că i-am biruit pe vrăjmași, nu... cu gând smerit.

– Cum vedeți poziția Mitropoliei Clujului față de poziția Sinodului, unde, știți bine, Înaltul Anania nu a participat?

– Anania a făcut ce trebuie. A făcut sinod mitropolitan și s-a prezentat. Pentru că, practic, nu avea încredere sută la sută în hotărârea de dincoace. Dar atât cât a făcut patriarhul, eu sunt mulțumit, că se întrezărește și cumva împotriva... Ceea ce înseamnă: ce să-i ceri mai mult?

Cu dibăcie s-a strecurat. Pe ei nu-i interesează... Însă sunt multe lucruri de zis aici. Eu vă îndemn să nu primiți așa ceva. Pentru că acum e numai un început. Pe urmă vor ajunge să vi-l bage pe gât, nu numai în piele. Și s-a descoperit că e și cancerigen. Poate cu asta „speriem” lumea. M-a informat Anania la telefon. Am fost la București, am sosit aseară. Mi-a stat o ureche pe loc. Și, în București, am trecut pe la Sfântul Dumitru... cu amintirile mele de mic. A venit aseară la mine un consilier de la patriarhie. M-am „ocupat” de el, bineînțeles. Dar nu mă tem. Știu că le sunt adversar. Cu o moarte toți suntem datori! Dar una-i ortodox să mori sau ecumenist vândut! Viața înseamnă moarte continuă. Să știi să mori și să înviezi în fiecare zi! Noi ar trebui să ne bucurăm că trăim niște vremuri ca acestea, de cruce. Deocamdată s-a arătat numai un 6, dacă înțelegeți, și mai urmează încă doi. Toate sunt bune, că se separă adevărul de minciună...

ANEXĂ

Despre sfinții închisorilor

a) *„Ei sunt sfinți mult mai mult
decât credem noi...”*

(fragment dintr-un interviu realizat
de Cristian Curte și Visarion Alexa)¹

– *Părinte, pentru că ați pomenit de închisori,
mare parte din intelectualitatea românească
interbelică a sfârșit sau a trecut pe acolo. Credeți
că ne putem folosi și duhovnicește de experien-
țele lor?*

– Nu [doar – *n.n.*] cred. Chiar e obligatoriu.
Cum să nu? Chiar trăiam acolo – că am 14 ani
de închisoare – și mă gândeam că nu sufăr numai
pentru respect, [ci – *n.n.*] pentru toată omenirea.
Pentru marele adevăr care cuprinde tot ce există,
toată creația. Aici este marea diferență dintre

---

¹ Interviul a fost difuzat la Radio România Cultural, în
emisiunea *Creatori între sacru și profan* din 10 au-
gust 2011.

umanitate și anghelitate. Că umanitatea este superioară îngerilor, anghelității. Da. Pentru că omul e un arhon, un stăpân. El [Dumnezeu – n.n.] nu l-a creat pe om așa cum a creat toate puterile de sus și tot ce se vede, printr-un cuvânt, printr-un cuvânt să se facă și s-au făcut. Vă dați seama ce putere... Pe om l-a cioplit, l-a făcut după chipul și asemănarea Lui. Hopa! Și că el poate să țină locul, se poate ridica, pentru că Domnul Hristos ne-a adus mai mult decât ne-a pierdut Adam. Ne-a dat puțința de a ne îndumnezei după har. De a ierta vrăjmașul. De a fi dumnezei pe pământ. (...) Haideti să vă spun un dialog scris de Goethe, între o fetiță și un trandafir. Fetița:

- Trandafirule, te rup!
- Și eu te înțep!
- Trandafirule, te rup!
- Și eu te înțep!
- Trandafirule, te-am rupt!
- Și eu te-am înțepat! – zice Goethe.

Dar creștinii zic: „Și eu nu te-am înțepat.” Aici e diferența dintre vederea creștină și versuirea „dinte pentru dinte”, legea talionului. „Și eu

nu te-am înțepat, m-am dăruit.” Asta-i poziția creștină. „Am dat și obrazul celălalt.” Cine-a biruit? Cel care a lovit sau cel care a dat și obrazul celălalt? Asta este învățătura creștină, care are aspect paradoxal.

– *Dar, părinte, la Pitești...*

– Vorbim degeaba, ați înțeles ceea ce vorbim? Vă dați seama ce lucruri grozave scăpați, de treceți la altă întrebare?

– *Nu, nu, aici vreau să rămânem. La Pitești, asta s-a întâmplat. Cei care erau deținuți au răspuns întorcând celălalt obraz și răbdând. Și cu toate acestea, unii dintre ei s-a întâmplat să cadă. Nu au rezistat la acele torturi îndelungi. Unde s-a greșit?*

– Să știți că răspunsul meu este o totală tăcere. Habar n-aveți ce a fost la Pitești...

– *Doar din cărți...*

– Păi da, aia este. Mă doare inima să-i pomenesc, că mi-au fost fii duhovnicești, când trăiam în închisoare cu niște băieți de o mare frumusețe sufletească. Iulian Constantin, Maxim...

Pe Virgil Maxim l-am avut chiar în celulă... Acolo a fost dincolo de închipuirea omenească. Oriunde, firea omenească simte nevoia să se apere. Acolo era cu neputință, era cruzime, era cu tot... Te obligau să mănânci fecalele altuia, nu numai pe ale tale. Vă dați seama, ce desființare morală, de nerecunoaștere a frumuseții firii omenești. Dar întrebarea o puneți din afară, n-o puneți dinăuntru. Asta este. A fost groaznic, dincolo de închipuiri.

– *A fost un plan conceput special...*

– E, a fost un nenorocit de bucovinean care a vrut să se facă mare...

– *Turcanu...*

– Țăla, da. Până la urmă, l-a pedepsit Dumnezeu, că l-au împușcat, dar nu-i vorba de asta. Aveam un fiu duhovnicesc, Constantin Pascu, care a fost foarte torturat acolo și cu care eram în celulă, și ziceam: „Măi, Costică, eu plec la mănăstire. Cum ai putea să suporti să vezi că merg la mănăstire, și tu să rămâi în lume? Că ne știam viața [unul altuia – *n.n.*]. Eu am făcut și armata. Am scăpat de război... Era nebunie

mare călugăria. Este, într-adevăr, cel mai grozav lucru în creația lui Dumnezeu. Asta, să renunți la tine, la bucuriile vieții... Am niște fotografii, cum arătam în patruleă, poate am timp să vi le arăt.

– Părinte, ca o concluzie a discuției acesteia despre închisoare, credeți că unii dintre cei care au sfârșit acolo ar putea fi, în viitor, canonizați de Biserică? S-au sfințit prin închisoare?

– Dragă, mie mi s-a pus problema asta de mulți. Eu am trăit cu ei, și i-aș face pe toți sfinți, dar nu te repezi: „hopa”. Nu. Îi lăsăm așa cum sunt, pentru că, în momentul ăsta, eu v-am spus ce trebuia. Ei sunt sfinți mult mai mult decât credem noi. Numai noi știm ce a fost acolo. Regim de exterminare. Îngrozitor, îngrozitor... Mă băgau la răcitor, vă dați seama? Așteptam... Eram conștient să văd cum iese sufletul. Da. Groaznic, groaznic era. Și asta nu era o zi, erau ani și ani. Extrem de sistematic, [regimul] de exterminare. Dacă te îmbolnăveai, te izolau – ziceau „ca să te faci bine”, dar îți agravau boala. E, nu poți [să uiți] aceste lucruri... Pentru că au fost, fără discuție, pentru un ideal, pentru credința în Hristos... Spunea un arhiereu, Anania, de la Cluj, la Aiud:

„Părinte, mă cheamă că s-a făcut o bisericuță în închisoare. În zona Clujului – ca eparhie. Chiar eu m-am dus să sfințesc biserica...” A trăit acolo niște momente, unde erau lanțuri, unde era desființarea valorilor... Asta-i greu de suportat. De-asta spun că nu este momentul să se pună problema asta, important e altceva: eu sunt foarte convins că ei sunt sfinți la Dumnezeu. Dar mă bazez și pe un alt cuvânt: „Orice om mântuit e un sfânt.” Dacă ești mântuit, mântuirea este un enorm de mare lucru, dragii mei. Se discută teoretic, dar nu e așa. Trebuie să-ți pui viața la punct, și asta e o mare taină. Pentru că moartea e o realitate...

b) „Nu contează decât maniera în care mori”

(fragmente dintr-un interviu filmat,
realizat de Rafael Udriște)²

– Am fost la Aiud și am filmat în osuar. Există o presiune foarte mare la nivel politic, prin care toată jertfa celor care au murit la Aiud să fie astupată. Cu foarte mare greutate s-a făcut osuarul. Cu foarte mare greutate s-a ridicat acum un corp de chilii. S-ar dori să se facă acolo și o mănăstire. Știți că părintele Justin Pârvu a fost acolo de câteva ori și tot încearcă să găsească formula prin care să se facă, în sfârșit, acolo o biserică.

– E făcută.

---

² Interviul, realizat în anul 2008, a apărut inițial în volumul *Mărturisitorii din închisorile comuniste – Minuni. Mărturii. Repere*, Editura Areopag și Editura Meditații, București, 2011, pp. 138-145.

– *Da, un osuar.*

– Un aghiasmatar, ceva...

– *Da. Pentru cei care poate nu din rea credință, ci din ignoranță nu știu ce a fost la Aiud, v-aș ruga să ne spuneți ce a fost în Aiudul acela. Părintele Justin spune că Aiudul e cel mai sfânt loc al românilor...*

– Da, pentru că nu știai dacă trăiești până mâine. Această stare de tensiune extraordinară îți dădea ocazia să-ți cunoști marile tale intimități, e binecuvântată. Nu este vorba de o suferință. Tendința lor era exterminarea prin înfometare. Zarca e o închisoare în închisoare, făcută de unguri pentru români, ca să-i omoare, unde fără discuție se aplica regimul dorit fiecărui ins sau fiecărui grup de inși. Ultimii ani – un an-doi – numai în zarcă m-au ținut. I-am înfruntat la o întâlnire pe care ne-au făcut-o ei acolo, cu deținuții vânduți, ceea ce era egal cu moartea. Dar nu a vrut Dumnezeu. M-au băgat la răcitor. În trei zile mureai, constatat. M-au băgat cinci zile, nu am murit! M-au băgat șapte, n-am murit. La camere frigorifice, știți. E groaznic! Nu știu

dacă mă înțelegeți... Aveam o curiozitate de copil să văd cum iese sufletul... Deci eram la marginea lucrurilor. Condiții imposibile, ca să mori în trezire. Au murit mulți. Eu nu am murit.

Nu puteam vorbi decât prin morse, și au cerut cei de alături să se spovedească. Tot prin morse. Eu puteam să transmit, dar nu puteam să primesc, pentru că, de te prindea, te omora pe loc. Și am aranjat așa cu ei, tot prin morse. „Mâine, la o anumită oră – am apreciat cu ei atunci – stați în partea asta a celulei. Eu vă dau un semnal prin bătaie, prin perete, și îmi spuneți păcatele și eu vă dezleg. Cu o condiție: dacă muriți până mâine – pentru că așa se punea problema –, e valabilă spovedania. Dar, dacă nu muriți, la primul preot pe care-l întâlniți să vă spovediți din nou păcatele.” Adică să procedăm cinstit în ceea ce privește respectiva taină. Vă spun acestea ca să aveți o imagine a stării noastre spirituale acolo, când erai în fiecare clipă nesigur de clipa următoare. Această stare nu era de o zi, era de ani. Nu am putut vedea niciun semn de bunăvoință omenească, de om, în tot acest timp.

Am fost întrebat de mulți unde a fost mai greu: în închisoare sau în pustie, pentru că am trăit și prin pustie. În închisoare, cei care nu credeau în Dumnezeu se chinuiau, și le era rău. Pentru că nu era o forță nevăzută care să oprească nițel pornirile sălbatice, de cruzime, de ură care apăsau mereu pe om. Asta lipsea. În pustie însă, dracii cu care lupti se temeau de Dumnezeu și era mai ușor, cu toate intemperiiile vremii: iarnă, zăpadă, fiare sălbatice, stare încordată și acolo. Dar era totuși o notă de libertate. Pentru că dumnezevoastră toți nu știți cât e de scumpă libertatea și pentru ce ne-a lăsat-o Dumnezeu. Nu-i nimic mai scump la Dumnezeu ca timpul pe care ni-l dă să-l trăim. Pentru că a sufla și a răsufla e tot de la Dumnezeu. Și atunci a avut marea prudență Domnul Hristos să ne spună că „nu se mișcă fir de păr fără voia Mea”.

Suntem guvernați de Dumnezeu în toată mișcarea, în toate gândurile noastre ascunse. Sigur că depinde și pe ce poziție te așezi. Având în vedere și numai lucrul acesta: viața veșnică. Dacă te rătăcești, dacă ești neatent sau ești ateu, Doamne ferește! Că-i mai gravă starea aceasta, nepăsarea aceasta. Aceasta e nesuferită la

Dumnezeu... Pentru că nu e supărat Dumnezeu pentru anumite greșeli pe care le facem, cât e supărat că suntem nepăsători. Ne amânăm existența, mergem pe inerție. E o mare greșeală! Trebuie trăit fiecare moment în toată plinătatea lui. Să te cunoști pe tine. Care e marea greșeală care e în lume? Ființa omenească, care e făcută după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, se izolează după propria sa ființă. Nu Dumnezeu l-a dat afară pe Adam din Rai, ci Adam s-a dat afară singur. Țasta-i omul! Sfântul Grigorie de Nyssa, fratele Sfântului Vasile cel Mare, a fost întrebat: „Ce zici despre om?” Și a răspuns Sfântul Grigorie: „Este copleșitor și de neînțeleș.” Dumnezeu păstrează încă taine despre om, necunoscute nici de îngerii și necunoscute nici de lume. Pentru că e după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. E singura ființă creată după chip și asemănare. Este singura verigă posibilă între om și creație. Omului i s-a încredințat marea răspundere să supravegheze întreaga creație. Și Satan luptă din răspușteri, cu o râvnă pe care oamenii nu o cunosc, să ne scoată din cap că suntem asemănare cu Dumnezeu. Pentru că îi cam ocupăm locurile. Treaba lui, dar noi suntem

creați așa, după chip și asemănare. Și creația lui Dumnezeu nu poate fi dezmințită sau interpretată. Suntem chip și asemănare a lui Dumnezeu.

Deci avem mare siguranță, dar și mare răspundere. De aceea vă spuneam că este foarte grav să nu știi că tu trăiești și cine ești. N-ai stat de vorbă cu tine niciodată, bineînțeles, ținând cont de marile valori: veșnicia... *Ce e cu mine?* Eu, ținând cont de pușcărie și pustie, nu m-am folosit mai mult decât la căpătâi de morți. Țipe-te... Intrau într-un necunoscut nu pentru o mie de ani, ci pe veșnicie! Trăistișoara lui nu era plină cu fapte bune, era goală! Sau era goală la unii oameni. Mare greșeală, această stare de necunoștință proprie!

Instinctul acesta de a trăi îl are și porcul, îl are și orice alt animal. Dar atât! Omul are o conștiință, are o dăruire dincolo de rațiune. E făcut Dumnezeu după har. Vă dați seama: *dumnezeu după har!* Căderea lui Adam ne-a întrerupt relația aceasta cu Dumnezeu. A venit Dumnezeu și ne-a adus mai mult decât a pierdut Adam! Ne-a adus tocmai din nou cunoștința că suntem din nou Dumnezeu după har și că nu există moartea. Pentru că ne zice: „Și veți trece

de la moarte la viață.” Or, moartea nu înseamnă o terminare, ci înseamnă un alt început – fericit sau nefericit. Că de ce să te temi de moarte, dacă te-ai pregătit de înviere? E o contradicție, și omul hotărăște, în vidul acesta al lucrurilor, nu într-o stare de prezență continuă. Nu este greu. Pentru că niciodată nu e degeaba cineva lângă tine. Ori tu te folosești, ori îl folosești, ori trebuie să te verifici dacă îl rabzi sau nu-l rabzi, bubos, așa cum e. Că lipsa asta de prezență lângă fratele tău e lipsă de dragoste și e în contradicție cu Creatorul. Actul de prezență.

Nu sunt pentru nevointă, ca duhovnic. Sunt de 95 de ani. Sunt pentru o stare de prezență continuă a lui Dumnezeu. Exist! Și ne punem întrebarea: *De ce? Ce e cu mine? Ce e cu moartea? Ce-s aceste elemente, care sunt valabile?* Moartea nu vine să-i faci o cafea. E fără cruțare! Te ia așa cum ești! Nu o putem amâna nicio fărâmiță de secundă când va veni. Judecata de Apoi nu trebuie văzută cu Dumnezeu stând pe un tron de judecată. Te judeci singur, repede. Suntem o ființă valoroasă mai mult decât oricare altă ființă. Dracii au fost îngeri buni. Și am spus așa: dacă ar fi întruchipat iar posibilitățile

pierdute, ar răsturna pământul cu degetul mic! Dacă tu, pierdut fiind, gândești așa, de ce să nu gândesc așa despre îngerul meu păzitor, care nu e căzut! Și se spune despre îngerul păzitor, într-un loc, așa: că e cu neputință să nu mori, dacă l-ai vedea într-atâta lumină! Și îngerul acesta nu e singur, în ceea ce privește paza. Cuvântul *păzitor* nu i l-am dat noi, i l-a dat Dumnezeu: „Păzește sufletul acesta până la moartea lui.” El e în relație cu alte miliarde de îngeri, cu mare putere. Și totuși ei sunt fără identitatea asta mare: *dumnezei sunteți*. Sunt o creație cu mari posibilități, cu mare frumusețe, care scapă minții noastre mărginite. Pentru că zice și Sfântul Apostol Pavel că nu-i e dat omului să cunoască, pentru că el a fost răpit până la al treilea cer.

Așa că ființa omenească e *dumnezeu după har*. Acel zis *homo homini lupus*, „omul lup pentru om”, a căzut la venirea Mântuitorului. Acum e invers: omul e Dumnezeu pentru om. Și uite pe cine băgăm noi în iad și nu ne astâmpărăm. De ce îi zici *drace, drace* și nu îi spui *Doamne, Doamne!*? Înseamnă că iar pune o râvnă mare de tot în constatarea asta, de către fiecare ins

care ar vrea să fie câtuși de cât treaz. Că el luptă din răspuțeri să ne cucerească și să ne adune la el. Însă se împiedică de puterea Crucii, de puterea lui Dumnezeu. Crucea e Tatăl, toată înălțimea, Fiul, toată adâncimea, Sfântul Duh, toată lățimea. Sfânta Cruce are o semnificație extraordinară! De aceea și catolicii au schimbat semnul crucii, făcută altfel cu degetele, cu altă așezare, de la stânga la dreapta. E o mare greșeală! Nu suntem aici pentru că ne-ar conveni nouă să fim așa, ca la un papă... Suntem așa de la Duhul Sfânt și tot de Duhul Sfânt suntem judecați.

– Dat fiind faptul că, de exemplu, acum Sinodul refuză să facă vreo referire la oamenii care au murit în temnițe și care sunt considerați sfinți de popor – și acum mă refer, de exemplu, la Valeriu Gafencu –, să ne spuneți ceva despre Valeriu Gafencu. L-ați cunoscut?

– Da, am trăit împreună. Era mai mic decât mine. Era un băiat cu fond, nu așa avea ce spune altceva despre el decât că era un sfântuleț. Însă nu conta în lumea noastră, pentru că noi toți trăiam același moment, aceeași stare, aceleași

nădejdi și aceleași mari bucurii ascunse, care nu pot fi înțelese rațional de lume. Eram una cu toți. Gândeam la fel. Îi cunoșteam familia din poveștile dintre noi. Avea trei surori: Valentina, Eleonora și Elisabeta. Tatăl lui a fost omorât de ruși. Nu era vorba de inteligență, pentru că tot omul avea destulă. Nu e vorba de moarte, ci maniera în care mori contează. Și, vă spun încă o dată, au fost multe momente, pentru noi toți, în care aveam curiozitatea să vedem cum iese sufletul din noi! Eram la marginea existenței! Nu se mai putea! Altfel nu mă băgau la frigider, la camerele frigorifice, unde, fără discuție, nu mai puteai să trăiești. Trei zile era marginea la care puteai rezista. M-au băgat cinci zile și n-am murit. M-au băgat șapte zile și n-am murit. Nu a vrut Dumnezeu.

Sigur că sunt obligat să mă smeresc, că au fost atât de multe momente, pentru noi toți, unde puteai să mori și, dacă nu mureai, ziceai că s-a întâmplat cutare lucru. Nu a vrut Dumnezeu, pentru existența unei ființe *dumnezeu după har*. Marea, enorm de marea greșeală a lumii este nepăsarea!

– *Ce au avut cu dumneavoastră comuniștii?
De fapt, de ce au fost chinurile atât de mari?*

– Întrebarea matală e de școală primară. Ce vrea dracul cu noi, aia vor comuniștii! Erau exponenții răului. „Nu crede în Dumnezeu” și „omul e fiară”! Am fost chemat, încadrat de patru soldați cu baionetele la pușcă, scos din zarcă, și, când ieșeau așa din zarcă, știai că nu te mai întorci. Și sigur că erai pregătit, nu aveai nicio ieșire, decât „Doamne, ajută! Doamne, iartă-mă!” și gata. Și m-au dus la un colonel. Erau zece colonei acolo. Crăciun era cel mai mare ticălos, care făcea pe blândul. Adevărul e că nici deținuții, cum eram și noi, nu erau proști. Ne dădeam seama cum suflă și cum răsuflă omul. Pentru că, fără discuție, apar înțelegeri nebănuite, prin care poți pătrunde în zona respectivă. Și m-a întrebat: „Cum există Dumnezeu?” Eu eram deținut, încadrat. Cum făceam o mișcare, cum mă invita pe scaun. Mare cinste... Nu puteai face nicio mișcare, pentru că le era frică să nu-i omorâm. Aberații nebune, drăcești!

Și i-am spus: „Domnule colonel... Eu am avut întâlniri cu copiii de școală primară. Și toți m-au întrebat ceea ce mă întrebați și dumneavoastră.

Ochii pe care îi avem, cu care pătrundem; inima cu care înțelegem într-o formă mută ființa din fața noastră, sentimentul de poezie, de versuire, toate acestea vin de la un Creator. E greu să înțelegeți aceasta, dar nu-i vina mea.” Și mi-am luat curajul să-l întreb: „Dar, dumneavoastră, care e motivul că nu credeți?” Țsta era un mare curaj, pentru că se considerau înfrunțați. Zice: „Războiul pe care l-a dus Hitler în Rusia.” Zic: „Nebunul acela de Hitler credeți că a fost cinstit, să păcălească poporul rus că Stalin e necredincios?! Aceia, înainte de a fi credincioși, sunt ruși, prin natura lor! Și nu s-a dus Hitler să cucerească Rusia. S-a dus în Rusia să cucerească pământul întreg. Ei, și acum ați biruit. De ce nu credeți? Dacă ăsta e motivul...”

S-a încurcat. Își dădea seama că nu are răspuns. Și m-a întrebat atunci, ca să scape, care e ultimul cuvânt. Zic: „Sunt gata să mor pentru tot ce spun. Și v-aș invita la aceeași poziție.” „Luați-l de aici!” Am scăpat. S-au mirat toți! Băteau prin perete când au auzit că am venit în celulă, că nu m-au omorât. Ca să înțelegeți, într-un cuvânt, asta era tensiunea noastră în Aiud.

– *Sfântul Sinod refuză orice apropiere față de [jertfa celor din închisori – n. red.]...*

– Nu te repezi... Nu legați de Sinod. Considerați că nu-i chiar așa. Dacă sunt sfinți, sunt sfinți unde sunt. Dar sunt niște rânduieli, niște reguli care trebuiesc urmate. Și pe urmă, în afară de Sinod, izolându-ne, să zicem așa, de valoarea aceasta, care are ultimul cuvânt, nu avem voie să ne amestecăm. Ei sunt sfinți între sfinți. Dar nu ne grăbim, pentru că nu putem face asta fără amprenta Bisericii. (...) Că dacă ai făcut un ou, trebuia să știe tot satul, cum cântă găina! Nu e așa! Important este să te cunoști tu pe tine ca om al mântuirii și să te pui la punct, pentru că ești un microcosmos, în care se oglindește un macrocosmos. Nimeni nu e sfânt doar pentru că a murit. Trebuie să se pronunțe autoritatea Bisericii, așa cum e, că nu e degeaba acolo. (...) Pentru că nu Sinodul e punctul de orientare strategic, ci ceea ce avem în noi înșine. La aceasta se referă marea întrebare: *Ce ai făcut? Cine ești?*

Recunoaște-te pe tine! Că nu după glasul străzii sau glasul poporului – care de multe ori are dreptate, săracul – se fac lucrurile acestea,

ci Sinodul, după poziția pe care o are, trebuie să gândească întâi serios; și nu se face nimic fără învoirea divină. Eu, care am trăit focurile acelea, trecând în lumea aceasta grozav de bucuros, îmi dau seama cât de valoroasă e poziția asta, că nu cel care lovește biruie, ci cel care a primit cu dragoste lovitura. Acesta e Hristos! Că ne mirăm toți, în situații din acestea, de ce Hristos nu i-a nimic pe toți. L-au jupuit, L-au umilit, și El i-a răbdat! Dar toată frumusețea Învierii Mântuitorului... Când a înviat, nu numai El a Înviat, ci toată creația cu El! Toată frumusețea aceasta nu ar fi fost grozavă dacă nu ar fi fost Crucea mai întâi.

Deci nu e voie să blestemi suferința de care toată lumea fuge și o blestemă. Nu e bine! Asta e necesar! Orice vale dă valoarea unui deal. (...) Rămâne, în concluzie, un lucru: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!” Să aveți o lucrare și o poziție mântuitoare. Indiferent ce ești, furnică dacă ești, ai o răspundere. Dar ești om! Ai o conștiință. Să cunoașteți marile valori. Încadrați-vă. Că nu de moarte mă cutremur, cum se zice, ci de veșnicia

ei. Adică nu contează – repet – decât maniera în care mori.

Gafencu și toți ceilalți au primit moartea cu plăcere. Pentru că eram neînțeleși, ne iubeam între noi, în sensul unui adevărat rai, încât nici nu mai conta suferința, pe care o vedeai ca un plasture liniștitor. Vedeai rezultatele de după suferință. Nu e ușor să prevezi niște lucruri. Dar numai dacă ești în foc îți dai seama de intensitatea lui. Aveam și contradicții acolo, însă aveam toți același ideal tainic, care ne lega...

c) *Despre canonizarea
părintelui Ilie Lăcătușu*³

Eu am fost cercetat dacă să-l canonizeze pe Ștefan cel Mare. A venit un arhiereu la mine. N-am fost de aceeași părere. Mai repede sunt pentru părintele Ilie Lăcătușu, pentru că sunt niște semne de la Dumnezeu: are mireasmă și este neputrezit...⁴ Trebuie să atrageți atenția patriarhatului. Trebuie să miște cineva, dar este mai greu să-l sanctifice. Pentru că cel mai evident lucru, de nediscutat, este că nu a putrezit și că are mireasmă... A rămas toată lumea cu această credință [că părintele este sfânt – *n.n.*]. Dispuneți, eventual, o canonizare...

---

³ Mărturie apărută în ziarul *Curentul*, 14 ianuarie 2000, p. 16.

⁴ Diferența dintre canonizarea unui mucenic și cea a altor feluri de sfinți este că, în cazul mucenicilor, nu este nevoie decât de confirmarea faptului că au adormit în credința ortodoxă. În celelalte cazuri, pentru canonizare este nevoie de o cercetare îndelungată.

d) Despre noii mărturisitori

(din mărturia dată de părintele Arsenie
monahului Moise de la Oașa)⁵

Pe mine, Legiunea m-a ajutat enorm de mult, că era o luptă severă și intimă ca să facem un om nou în noi. A fost foarte necesară pentru viața mea. Principiile de educație legionară erau extraordinare. Era o educație care te angaja. Asta m-a scos dintr-o latentă stare de tânăr care voiam ceva și nu știam ce. Și a apărut Legiunea, cu entuziasm, cu vitejie, patronată de Arhanghelul Mihail. Aspectul acesta m-a biruit complet, știam troparul Arhanghelului Mihail din copilărie.

L-am cunoscut pe Codreanu, am avut multe discuții cu el și l-am apreciat foarte mult. Nu

---

⁵ În ianuarie 2005. Mărturia este preluată din volumul *Sfântul închisorilor – Mărturii despre Valeriu Gafencu, adunate și adnotate de monahul Moise*, Editura Reîn-tregirea, Alba Iulia, 2007, pp. 44-45).

putem gândi Legiunea fără voia lui Dumnezeu, chiar dacă a plecat de la niște cauze materiale, istorice.

N-am fost de părere să se facă ucideri; poate că asta a fost o mare greșeală privind întreaga Legiune. Am avut un frate, legionar, împușcat de jandarmi. Când au ajuns legionarii la conducere, puteam să mă răzbun. Aveam posibilitatea să-l omor. Am zis că, dacă nu-l împușc, e Dumnezeu dator la mine. Și fratele meu e dator la mine. Dacă-l împușc, nu mai sunt ei datori, sunt eu dator la ei. I-am trimis vorbă celui ce mi-a omorât fratele să nu se teamă, că îi pun pază, să nu-i facă nici alții rău. (...)

Nu a existat nicio altă metodă de studiu, de pregătire, care să ofere posibilitățile de spiritualizare, de adâncire duhovnicească, de relație vie cu Dumnezeu ca suferința de acolo. Eu binecuvântez timpul acela. Am petrecut ani în pustie, dar n-am avut posibilitatea de a adânci lucrurile de natură veșnică, de natură divină, ca în suferință. Suferința ne-a unit. Cei care am reușit să ne cunoaștem pe cruce am rămas uniți.

Imaginea pușcării mele este alături de grupșorul acesta în care m-am simțit foarte

bine. Între noi era o mare unitate. Toți aceștia erau gata de moarte. Pe oamenii aceștia, pe Gafencu, pe Trifan, pe Marian, peăștia toți, Maxim, Pascu, și ceilalți, pe toți i-aș sfinti [canoniza – *n.n.*]. Era, oare, unul mai bun ca celălalt? Contează maniera în care primești suferința. Pe toți i-aș sfinti, pentru că au fost sinceri și pentru că nu au ezitat a se jertfi. Toți jertfeau. S-au dus cu toții, pe rând. Cu o bucurie greu de explicat, la proscomidie îi amintesc pe toți ca pe niște lup-tători, alături de marii voievozi ai țării...

Postfața editorului

Cartea de față a fost tipărită ca o mulțumire adusă părintelui Arsenie Papacioc pentru ajutorul pe care mi l-a dat în momente de cumpănă a vieții mele. Vreau să dau mărturie despre o minune pe care am trăit-o lângă părintele Arsenie, ultima dată când ne-am întâlnit. Ajunsesem la el împreună cu câțiva preoți care veniseră în România ca să vorbească cu mari duhovnici. Părintele Arsenie era foarte slăbit, abia putea gesticula când vorbea. De aceea, nu știam dacă să îl mai deranjez și eu cu problemele mele. În prezența celorlalți nu voiam să vorbesc despre ele. După ce ceilalți au luat binecuvântare de plecare, părintele m-a mângâiat pe obraz, iar apoi, fără ca eu să fi apucat să îi spun ceva despre problema mea, în câteva secunde mi-a spus exact ce trebuie să fac în problema respectivă. Ba chiar a reprodus gândurile mele într-o anumită problemă, gânduri pe care le avusesem în timpul rugăciunii și pe care nu le discutasem cu nimeni. Nu putea fi vorba de o coincidență, sub nicio formă.

Mai mult, ajungând după aceea la Muntele Athos, cum l-am văzut pe părintele Iulian de la Prodromu, acesta a început să îmi spună, detaliat, exact același lucru pe care mi-l spusese și părintele Arsenie în câteva secunde. E greu de exprimat în cuvinte ce am simțit atunci. M-am gândit să îi pun părintelui Iulian o întrebare, apoi mă gândeam să îi pun o alta. Părintele Iulian a început să îmi răspundă la prima întrebare, apoi mi-a răspuns la a doua, fără ca eu să fi formulat întrebările cu voce tare. Îmi venea să strig că Dumnezeu există și că le dă harul Său robilor Săi.

Am simțit atunci că același Dumnezeu mi-a vorbit prin gura părintelui Arsenie și prin gura părintelui Iulian. Astfel de oameni sunt pur și simplu comori pentru cei din jurul lor. Așa că, neștiind cum să îi mulțumesc părintelui Arsenie pentru binele pe care mi l-a făcut prin cuvintele sale, m-am gândit să tipăresc o parte din cuvintele sale de folos, unele – inedite, altele, nu.

Fie ca cititorii acestei cărți să se folosească de cele citite, pentru că nu sunt cuvinte luate de părintele Arsenie din alte cărți, ci sunt cuvinte udate cu sângele nevoiței și al rugăciunii...

Danion Vasile

Cuprins

Nota editorului	5
„Nu e nimic mai frumos decât să fii ortodox”	7
Din testamentul părintelui Arsenie Papacioc:	
„Moartea nu înseamnă moarte”	21
„Un plan de foc”	53
„Cu o moarte toți suntem datori, dar una-i ortodox să mori, alta-i ecumenist vândut”	87
„De ce n-ai iubit?”	97
„Nu-mi pare rău că sunt român”	113
 ANEXĂ. Despre sfinții închisorilor	 129
 Postfața editorului	 157

